

Prof. D.V. BUBRIH

**KARJALAN KIELEN
KIELIOPPI**

FONETIKA, MORFOLOGIJA

24. pakkaskuuda 2022 mp

Karjalan kul'tuuratutkimuksen Instituutta

Petroskoi — 1937

SYDÄMYS

1	FONETIKA	3
1.1	Iändehet	3
1.2	Kirjakielen oigiehkirjutus	6
1.3	Tavujago	7
1.4	Paino	8
1.5	Vokalisobu	8
1.6	Astevaihtelu	8
1.7	Vokalivaihtelu kirjakielessä	11
2	MORFOLOGIJA	13
2.1	Sanaluokat (paginan ozat)	13
2.2	Sananluajinda	15
2.3	Nominan luadimine nominasta suffiksalla	17
2.4	Nominan luadimine verbistä	20
2.5	Nominan taivutus sijoissa	21
2.6	Astevaihtelu nominan taivutuksessa	23
2.7	Verbilöin luadimine nominoista suffiksalla	35
2.8	Verbin luadimine verbistä suffiksalla	37
2.9	Verbilöin taivutus	39
2.10	Verbilöin taivutustiipat	43
2.11	Adverbiloin luadimine	57

ALGUSANAT

Tämä kielioppi perustuu Petroskoissa 21-23. augustua 1937 pietyñ karjalazen kielitijollizen konferencijan päätökseh. Tämä kielioppi on luajittu kirjuttajilla da yliopiston ruadajilla. Lugijan pidäy tiediä kieliopillizet käzittehet da termit.

Konferencija piätti, što karjalan kirjakielä Karjalan autonomizessa socialistizessa neuvostotazavallassa ei pie luadie yhten karjalan kielen murdehen¹ a kogo karjalazen rahvahan paginan pohjalla. Kirjakieleh pidäy otua sanat da rakendehet, kumbazie käytetäh enimissä murdehissa da heititiä pois moizet piirdehet, kumbazie löydyy vain harvoissa murdehissa. Täh tabah luajittu kirjakieli ei äijälädi eruo kirjakielestä, kumbane on ollut Kalininan alovehen karjalazien käytössä vuuvesta 1931 algajen.

Sentäh kuin vielä ei ole ohjehie oigiehkirjutuksesta, tämän kieliopin paragrafat 11, 13 da 40 ollah ehoituksie.

¹Karjalan kielen murdehie on viizi. Net ollah (1) liygi (Suvi-Karjalassa), (2) lyydi (myös Suvi-Karjalassa, kaijalla lentazella livvin murdehen aloveheldapäi päivännouzu). Toine murrehjokko on: (3) keskikarjala, (4) pohjoiskarjala, da (5) kalininankarjala. Tämän joukon murdehissa keskikarjala da kalininankarjala ollah ylen lähällä toine toista.

Lugu 1

FONETIKA

1.1 Iändehet

§ 1. Vokaliloida karjalan kirjakeielessä on kaheksan¹:

a	<i>adra</i>	avonane illabialine tagavokali
ä	<i>äristä</i>	avonane illabialine eduvokali
o	<i>ozra</i>	puoliavonane labialine tagavokali
ö	<i>öglästyn</i>	puoliavonane labialine eduvokali
u	<i>uni</i>	salvattu labialine tagavokali
y (ü)	<i>yksi</i>	salvattu illabialine eduvokali
e	<i>elän</i>	puoliavonane illabialine tagavokali
i	<i>igä</i>	salvattu illabialine eduvokali

Venänkielisissä sanoissa on vielä salvattu illabialine keskivokali **î** (Kuibîšev).

Tämä vokaliloin joukko on yhtehine kaikilla viijellä karjalan kielen murdehella.

§ 2. Paičči yksinkerdazie vokaliloida, karjalan kirjakeielessä on viizi **avaudujua diftongua**:

ua	<i>huaba, andua</i>	avauduja tagadiftonga
uo	<i>nuotta, sanuo</i>	puoliavauduja labialine tagadiftonga
yö	<i>vyö, nägyö</i>	puoliavauduja labialine edudiftonga
iä	<i>viärä, eliä</i>	avauduja illabialine edudiftonga
ie	<i>liemi, käskie</i>	puoliavauduja illabialine edudiftonga

¹Kolmas stolbiekka on kiändäjän lizätty

Diftongat **uo**, **yö**, **ie** ollah ominazet kaikilla karjalan piämurdehilla, diftongoida **ua**, **iä** käytetäh erähissä murdehissa. Kaikissa karjalan kielen murdehissa paičči lyydie, käytetäh diftongoida kaikissa tavuloissa, ei vain enzimäzessä.

§ 3. **Salbaudujie diftongoida** karjalan kirjakielessä on seiččemän²:

au	<i>lauda, andau</i>	salbauduja tagadiftonga
ou	<i>sanou, nouzen</i>	puolisalbauduja tagadiftonga
äy	<i>täyzi, vedäy</i>	salbauduja edudiftonga
öy	<i>isköy</i>	labialine puolisalbauduja edudiftonga
ai	<i>aida, avai</i>	illabialine salbauduja diftonga
oi	<i>koira</i>	puolisalbauduja diftonga
ui	<i>lukkui</i>	salvattu levenijä diftonga

Labializet vokalit luajitah pyöryzillä huulilla, **illabializet** levielöin huulienke. Nämä diftongat tunnetah levielti. Vain kalininan murdehissa da erähissä lyydin alamurdehissa **y:n** paikalla on **u**.

Vokalit **u**, **y**, **i** voijah olla vokalini **u**, **y**, **i** jällessä. (*uuzi, puhuu, tyyni, nägyy, viizi* i n.i.) Näin roitah **pitkät vokalit**³ **uu**, **yy**, **ii**.

Karjalan kirjakielessä **uu** da **yy** voijah olla enzimäzessä da toizisgi tavuloissa, **ii** vain enzimäzessä tavussa, paičči verbin taivutusta: *häviin, häviit, hävii*. Toizessa, kolmandessa i n.i. tavussa voi olla **i**: *vanhin, pienillä, elin, andazin*.

§ 4. Karjalan kirjakielen konsonantat

Konsonantoida luokitellah kolmen ominazuon mugah⁴:

- ongo se **helie** vai **gluhoi**
- missä kohtassa suudu se iännetäh, iespäi tuakse: **labialine**, **dentualine**, **alveoluarine**, **palatualine**, **veluarine**, **glottuala**
- kui se luajitah: **plosiva**, **nasuala**, **tremulanta**, **frikativa**, **sibilanta**, **laterualine**, **puolivokali**

Konsonantat ollah⁵:

²Kolmas stolbiekka on kiändäjän lizätty

³Yhtelläh Bubrihan tekstassa sanotah, ku tovellizie pitkii vokaliloi karjalan kielessä ei ole, kuin venän kielesgi ei ole pitkii vokaliloi.

⁴Konsonantoin fonettista luokitteluo Bubrihan kirjas ei ole.

⁵Kolmas stolbiekka on kiändäjän lizätty

h	<i>paha, lehti</i>	gluhoi glottuala frikativa
χ	Горухов	gluhoi veluara frikativa
k	<i>akat</i>	gluhoi veluara plosiva
g	<i>vägi</i>	helie veluara plosiva
t	<i>aitat</i>	gluhoi alveoluarine plosiva
d	<i>aida</i>	helie alveoluarine plosiva
l	<i>vilu</i>	helie alveoluarine laterualu
r	<i>vuara</i>	helie palato-alveoluarine tremulanta
p	<i>tapan</i>	gluhoi labialine plosiva
b	<i>huaba</i>	helie labialine plosiva
j	<i>jogi</i>	helie palatualine puolivokali
v	<i>savu</i>	helie labialine puolivokali
f	<i>cifra</i>	gluhoi labialine frikativa
m	<i>nimi</i>	helie labialine nasuala
n	<i>sana</i>	helie helie dentuala-alveoluarine nasuala
s	<i>sana</i>	gluhoi dentualine sibilanta
z	<i>aiza</i>	helie dentualine sibilanta
š	<i>šupka</i>	gluhoi palato-alveoluarine sibilanta
ž	<i>žurnala</i>	helie palato-alveoluarine sibilanta
c ts	<i>nacija</i>	gluhoi dentualine affrikuatta
č tš	<i>mečät</i>	gluhoi palato-alveoluarine affrikuatta
dž	<i>vidžistä</i>	helie palato-alveoluarine affrikuatta

Eduvokalin iellä konsonatat **t, d, s, z, l, r, n** iännetäh “pehmiembinä” vähäzen tajembana suus. Näidä kirjutetah **t’, d’, s’, z’, l’, r’, n’** ga ainos **pehmendysmerkie** ’ ei kirjuteta nägyvih, eigo näidä ole kirjutettu piällä olijah taulukkoh.

Pohjoiskarjalazissa murdehissa **helielöidä**⁶ konsonantoida **b, d, g, z, ž, dž** ei käytetä, a niilöin sijassa käytetäh **gluholoida** konsonantoida **p, t, k, s, š, č**. Pohjoiskarjalazilla ei ole vaigie sellittä, konza kirjakielessä pidäy käyttöä heliedä konsonantua. Sanan allussa säilytäh gluhoit konsonantat: *kabie, tora, tipa, sana, silie, čirku, parembi*. Sanan lopussa säilyy kova konsonanta: *vanhat, valmis* i n.i.

Sanan keskessä on helielöidä da gluholoida konsonantoida. Konsonantta on gluhoi, konza se on gluholoin konsonantoin keskes

⁶Bubrih ei käytä termilöi helie da gluhoi.

pahka, vihko, tuhka, itku, sotkie, lasku, koski, iskie, lehti, tähti, kohta, lastu, istuo, nostua, yksi, oksa, maksa, lapsi, lypsiä, viipsinpuu, akka, rokka, harakka, nuatti, kattua, muuttua, kussa, missä, tässä, lässä, očča, iččiellä, kaččuo, appi, loppu, oppie.

silloingi konza nengomua sanua taivutetah

akat, rokassa, harakalla, nuotat, tatan, muutamma, očalla, iččiellä, kačon, apet, lopussa, opin.

Muiten sanan keskessä on helie konsonanta:

vägi, liga, lugu, muda, pada, ruado, kodi, aiza, varza, kiza, viizi vidžistä, rädžistä, liedžuo, huaba, korbi, abu, rebo, sii-bi, kyl'bie.

Toizielda puolelda kaikissa karjalan murdehissa tunnetah š iänneh da kaikissa paičči pohjozissa murdehissa tunnetah ž. Keskikarjalazissa, kalininalazissa da pohjoiskarjalazissa murdehissa š da ž löyvytäh kaikissa pozicijoissa paičči i:n da j:n jällessä. Sidä vastoin ozassa liygiläzie da lyydiläzie murdehie š da ž iändehie käytetäh vain i:n da j:n jällessä. Suuressa ozassa keskikarjalazie murdehie š da ž konsonantat ollah vain ennen i vokalie. Kirjakielessä vokalin i da j jällessä on s libo z, ei š libo ž:

istuo, iskie, niska, kiza, izändä, sizar, laiska, aiza, valmis

kuin toizisgi pozicijoissa:

astuo, musta, laskou, koski, oksa, kaksi, lypsäy, lapsi, oza, varza, kazi, käzi, sana, sieni, vieras, kirves i n.i.

1.2 Kirjakielen oigiehkirjutus

§ 5-14. Taulukossa on ezitetty rinnakkah Kalininan alovehella 1931 käytetty latinskoi kirjaimikko, tämän kieliopin alguperäzessä venänkielizessä versiessä käytetty kirilline kirjaimikko⁷ da 2020 luvulla käytetty latinalane kirjaimikko.

⁷Alguperäzessä tekstassa oigiehkirjutusta on sellitetty nellällä sivulla paragrafoissa 5-14. Karjalan kielen fonetika eruou äijän venän kielen fonetikasta, sentäh venän kirjaimikkoh on pidänyh lizätä kirjaimet ä, ö da ý. Yhtelläh sellittämättä jiähäh (i) edu da tagavokaliloin eroittamine, (ii) vokalit sanan allussa, da (iii) konsonantoin pehmenämine.

nygöi	Bubrih31	Bubrih37	ezimerkit
a	a	а	jalga, ялга
b	b	б	bukva, буква
c	ç	ц	cira, цира
č	c	ч	čuasti, части
d	d	д	kodi, коди
e	e	е	luve, луве
f	f	ф	suffiksa, суффикса
g	g	г	iga, шига
h	h	х	lehti, лехти
i	i	и	igä, игä
j	j	й	jogi, ёги, juvva, ювва
k	k	к	koira, койра
l	l	л	lehmä, лехмя
m	m	м	maido, майдо
n	n	н	nuori, нуори
o	o	о	orava, орава
p	p	п	panna, панна
r	r	р	rebo, ребо
s	s	с	sigä, сига
š	.	ш	šuuatka, шуутка
t	t	т	talo, тало
u	u	у	uni, уни
v	v	в	vezi, вези
y	y	ÿ	yksi, укси
z	z	з	ozra, озра
ž	z	ж	žurnala, журнала
dž	ʒ	дж	vidžistä, vižistä, виджистä
ä	ä	ä	vägi, väги
ö	ö	ö	yö

1.3 Tavujago

§ 15. Alguperäzessä Bubrihan tekstassa tavujago kačotah kirillizessä kirjaimikossa da venän kielen nägöikulmasta päin. Ku venän kielessä ei ole diftongoida, Bubrih nimittäy karjalan kielen diftongan loppuozua **tavuo-luadimattomaksi vokaliksi**, kumbane kuuluu samah tavuh iellizen vokalinke. Tavussa aivin on vokali libo diftonga. Tavun allussa, da lopussagi voi olla konsonantoida, ezim. *pa-da, par-da, hurs-ti, kiu-guas-sa, bri-ha,*

ai-nos.

§ 16. Kirillizen kirjaimikon **ja, je, jo, ju** -kirjaimie я, е, ё, ю *käytäh* konza pehmenämäh iellisty konsonantua (pehmen dysmerkin tabah), konza luadimah **j**-iäni vokalinke, konza muuttamah sana eduvokalizeksi. Sentäh ялга = *jal-ga*, ялги = *jäl-gi* ili *jal-gi*, ая = *a-ja*, паляас = *pal-jas*, нүбляа = *nub-lä*, веессä = *ve-jes-sä*.

1.4 Paino

§ 17. Karjalan kielessä **paino** on enzimäzellä tavulla.

Yhtyssanoissa, ezim. *sygyzyaiga*, piäpaino on alguozan enzimäzellä tavulla, loppuozan enzimäzellä tavulla on sivupaino.

1.5 Vokalisobu

§ 18. Karjalan kielellä (paičči erähie lyydiläzie murdehii) on niin nimitetty **vokalisobu**. Vokalit **a, o, u** vuajitah, što saman sanan perässä tulijoissa tavuloissa pidäy käyttää vokaliloida **a, o, u**, samoin kuin vokaliloin **ä, ö, y** perässä vokaliloida **ä, ö, y**. Vokalit **e** da **i** voijah kuin i vokaliloin **a, o, u** niin i vokaliloin **ä, ö, y** jällessä. Ezimerkit:

suuremmat, tynnemät, pihlaikko, pedäikkö, annettu,

kyl'vetty, vanhembua, köyhemiä, sanohuo, keittähyö.

Yhtyssanoissa vokalisobu ei muuta loppuozua, ezim. *sygyzyaiga*. Suffiksatsat *niekka* da *listo* ei muututa alguozan tabah, ezim. *meččäniekka, keyhälisto*.

1.6 Astevaihtelu

§ 19. Karjalan kielessä (paičči lyydin murdehie) sanan taivutuksessa konsonantat **g, d, b** da **kk, tt, pp, čč** sanan keskessä toičči säilytäh, toičči muututah, ezim.

jogi : jovet, aiga : ajallah, jaganut : juan, mado : mavot,

maido : maijossa, peldo : pellon, parda : parrat, randa :

rannat, pada : puassa, huaba : huavat, ambunut : ammun,

akka : akat, kattanut : katan, seppä : sepät, meččä : mečät.

Ilmivyö nimitetäh konsonantoin **astevaihteluksi**. Lujassa astiessa konsonanta säilyy, heikossa astiessa muuttuu libo häviev.

Luja aste on tavalline silloin, konza tavu loppuu vokalih, pitkäh vokalih libo diftongah, ezim.

jö-gi, ai-ga, ja-ga-nut, ma-do, mai-do, pel-do, par-da, ran-da, pa-da, hua-ba, am-bu-nut, ak-ka, kat-ta-nut, sep-pä, meč-čä, kiu-gua.

Heikko aste on tavalline, konza tavun allussa on konsonanta da sen lopussa on vokali da konsonanta, ezim.

jo-vet, ai-jal-la, ju-an, ma-von, mai-jos-sa, pel-lot, par-rat, ran-nat, puat < pa-at, am-mun, ka-tan, a-kat, se-pät, me-čät.

Yhtelläh, konza tavun allussa on konsonanta da sen perässä diftonga, kumbazen lopussa on **u/y**, silloin on eri tapauksie da poikkevuksie.

§ 20. **g** muuttuu libo häviey heikossa astiessa.

- **g > Ø** kahten **a/ä**:n välissä, rodieu **ua/iä**, ezim. *jagua : juan.* (Huom. *jagan > jaan > juan.*)
- **g > v** kahten vokalin välissä, kumbazissa toine on **u/y** libo **o/ö**, da diftongan **Vu/Vy** jällessä, samal **uo > uu** da **yö > yy**, ezim. *kego : kevossa, jogi : jovessa, haugi : hauvilla, ruoga : ruuvalla.* Poikkevus: *rugehet : ruis, mögizöy : möistä, huogehet : huovis*
- **g > j** kahten konsonantan välissä, kudamissa toine on **i**, ezim. *igä : ijät, siga : sijat, regi : rejet, higi : hijessä, pagizou : paista, aiga : ajalla, lagi : lajessa, mägi : mäjessä, vägi : väjellä, nägöy : näjen, pagenou : pajennut.*
Jälgimäne ezimerki tavatah vain liygissä. (Keskikarjalas, pohjoiskarjalassa da kalininankarjalassa **ae/äe** paikalla on **ua/iä**).
- **lg > ll, rg > rr**, ezim. *sylgi : syllellä, kurgi : kurret.*
- **ng** ei muutu, ezim. *honga : hongat.*
- Konsonantoin iellä **g** ei muutu, ezim. *nagrau : ngran, nuagla : nuaglat.*

§ 21. **d** muuttuu libo häviey heikossa astiessa.

- **d > Ø** kahten **a/ä**:n välissä da kahtesta **a/ä**:s rodieu **ua/iä**, ezim. *pada : puat, hädä : hiät.* Huomua, ku *ruadau : ruan, kuadau : kuan.*
- **d > v** kahten **o/ö** libo **u/y** vokalin välissä da **u/y** vokalin jällessä. Sen jällessä **uov/yöv**, sen sijah **uuv/yyv**. Ezim. *redu : revussa, muda : muovassa, lauda : lauvalla, ruoda : ruuval.* Poikkevuksie: *kodi : koin, yödyö : yövyn, hyödyö : hyövyn.*
- **d > j** kahten vokalin välissä da **j**:n jällessä. Ielleh, ku roinnou **iej**, se muuttuu **ij**:ksi. Ezim. *vedäy : vejän, pidäy : pietäh, vedeh : ve-*

dessä, maido : maijossa, tiedäy : tiijän, kädeh : käjessä. Jälгимäne ezimerki tunnetah vain liygissä, a se on siännön mugane. Poikkevus: edeh : iessä, eistyy.

- **ld > lr, rd > rr, nd > nn**, ezim. *peldo : pellet, parda : parrat, randa : rannat.*
- Konsonantoin iel **d** ei muutu.

§ 22. **b** muuttuu libo häviev heikossa astiessa.

- **b > v** ennen vokalie, paičči **m:n** jällessä, ezim. *huaba : huavat, rebo : revot, siibi : siivet, korbi : korvet.*
- **mb > mm**, ezim. *ambuu : ammun.*
- enne konsonantua ei muutu, ezim. *kobra : kobrat.*

§ 23. Geminuatta **kk, tt, pp, čč** muuttuu yksinkerdazeksi **k, t, p, č** heikossa astiessa, ezim.

akka : akat, kattua : katan, seppä : sepät, meččä : mečät.

Huomaičus. Muutos ei koske sanan rakendehessa iellizie ozie, ezim. *annettu : annetut, ei andetut.*

§ 24. Konsonantayhtymät **hk, tk, sk, ht, st** ei muututa, ezim.

- **hk**; *pahka : pahkat, tuhka : tuhkassa, vihko : vihkolla, tahkuou : tahkottu.*
- **tk**; *pitkä : pitkät, petkelet : petkel', potkiu : potkittih, itköy : itkemmä.*
- **sk**; *keski : keskessä, niska : niskalla, laskou : lasken, isköy : iskemmä.*
- **ht**; *lehti : lehtet, tähti : tähtet, ahtahat : ahtas, tahtou : tahtomma.*
- **st**; *lastu : lastut, istuu : istun, astuu : astun, nostau : nostamma.*

Tässä on vallittu livvin da lyydin normat, kumbazet ollah kaikilla karjalazilla ellendettävät.

§ 25. Piällä olijat siännöt yksinkerdastetah kirjakielä sidä rajoittamatta. Ezimerkiksi lujassa astiessa siirrytäh heikkoh astieh samah tabah rippumatta siidä, missä tavussa muutos on, toizessa, kolmandessa i n.i. Ezim.

händä : hännät, izändä : izännät, kanda : kannan, paimendau : paimennan, kieldäy : kiellän, uskaldau : uskallan, lambi : lammet, vanhemi : vanhemmat.

Tässä soveldamma pohjois- keski- da kalininankarjalan murdehien normoi.

1.7 Vokali vaihtelu kirjakielessä

§ 26. Karjalan kirjakielessä **a/ä** on tavallinen nominan lopussa. Tämä loppuvokali on normal'noi pohjois- keski- da kalininankarjalazissa murdehissa. Ezim.

kobra : kobrat, adra : adrat, sil'mä : sil'mät, emändä : emändät, madala : madalat, eläjä : eläjät, avuaja : avuajat, orava : oravat, vihaza koira : vihazat koirat, vielä, tiälä, sielä.

Kirjakielessä vokali **e** sanan keskellä muuttuu ind. yks. 3. personassa (*itköy, tulou*). Toizissa taivutusmuodoloissa ei ole muutosta (*itkemäh, tulemah*).

§ 27. Kirjakielessä sanan lopussa ei ole **oi/öi** a **uo**. Olemma valinnut pohjois-, keski- da kalininankarjalaine norman, ezim.

kaivo, talo, kero, muammo, tuatto i n.i.

Poikkevuksie ollah vain venän kielestä otetut sanat (*social'noi*).

§ 28. Kirjakielessä ei **s:n** iellistä **i** vokalie oteta pois kuin liygissä da lyydissä, ezim. *toine : toista, naine : naista, muistua, paistua, laiska*. Lizätieduo morfologijassa.

§ 29. Kirjakielessä sanan allussa kirjutetah **ja, jo, ju** i n.i., ei **d'a, d'o, d'u** i n.i., ezim.

jogi, jiä, jalga, järvi, juuri, jyvä, tuhjo, pohja, karja.

Konsonantan **b** jälgeh kirjakielessä kirjutetah

hobie, labie, hibie, tobie i n.i.

§ 30. Kirjakielessä kirjutetah **k, t, č, p** i n.i. geminuatoin sijassa sanoissa

čirku, čirka, turki, perti, čirpi, kirpu, kol'ča.

Yhtenjyttyöh: *varta, kyntä.*

§ 31. Kirjakielessä kirjutetah *hanhi, vanha, tanhut.*

Lugu 2

MORFOLOGIJA

2.1 Sanaluokat (paginan ozat)

§ 32. Karjalan paginan "selkäranga" luadihes kolmesta sanakuassasta: substantiva, adjektiva da verbi.

Substantiva (nimisana) tarkoittau objektua (libo muudo olenduo, kumbane voi olla objektana). Morfologizesti se voi olla (hos ei ainos ole) sijassa da luvussa. Sintaksizesti se voi olla subjektina, objektina libo muuna virkehen jäzenenä. Ezimerkit:

Midä tarkoittau??? а также тем, что может иметь при себе прилагательное, согласующееся с ним в падеже и числе, а также имя существительное в родит. падеже.
???

lehmä, kodi, vezi, tuuli, hyvys, matkuanda.

Adjektiva (luadusana) tarkoittau objektan luaduo. Morfologizesti se ei eruo substantivasta. Substantivoi da adjektivoi yhtessä nimitetäh **nominoksi**. Sintaksizesti adjektiva liittyy substantivah (paičči konza se iče on substantivan roulis) da mugauduu sen sijah da lugh. Ezim.

suuri, ruskie, hobiene, ylimäne

Verbi tarkoittau toimindua. Se määrittelöy toimindan, kudamalla on libo ei ole subjektua (ezim. *vihmuu*). Morfologizesti verbil on persona, lugu, aiga, se voi lujendua libo kieldiä. Sintaksizesti verbi on predikuattana da se mugauduu subjektan personah da lugh. Ezim.

istuu : istuo, avuaui : avata.

§ 33. Numerualat da adverbbit. **Numeruala** (lugusana) ozuttau objektoin miärän (**kardinuala**, peruslugu) libo jälletyksen (**ordinuala**, jälletyslugu). Perusluguloi ollah

yksi, kaksi, kolme i m.i.

da jälletysluguloi ollah

enzim(m)äne, toine, kolmas

i m.i. Sintaksizesti numeruala mugauduu substantivah, kudamah se liittyy: Morfologizesti kardinuala eruou substantivasta da vain erähissä kohtissa.

kolme stolua, kolmen stolan, kolmie stolua, vrd. pieni stola, pienen stolan, piendä stolua, pienet stolat i m.i.

Ordinuala taibuu adjektivan (ezim. keskim(m)äne, ylim(m)äne) tabah

kolmas stola kolmannen stolan, kolmatta stolua; vrd. keskimäne stola, keskimäzen stolan, keskimästä stolua).

Adverbi tarkoittau toimindan luaduu, ezim. paikkua, aigua, tabua, miäriä, luaduo i m.i *alahana, eglen, hyvin*. Histouriellizesti net ollah roittu toizista sanaluokista, ezim. substantivoista, adjektivoista da numerualoista. Morfolougizesti net ollah täyzin libo lähes taibumattomat (hos niilöissä voi olla taivutuksen jälgii). Sintaksizesti adverbi tävvendäy verbin merkičysty adverbialina.

§ 34. Omaluaduine rouli karjalan murdehissa on **partisipoilla** da **infinitivoilla**¹. Net ollah verbit adjektivan da adverbbit roulissa. Morfologizesti net muistoitetah verbie vain vähän. A sintaksizesti niilöin verbilline karaktera on selvä: niilöil voi olla yhtenjyttymie tävvendyksie kui verbil. Ezim. *sanonut, sanoja, sanuossa/sanojessa, sanohuo*.

§ 35. **Pronominat** ollah sanat, kumbazie käytetäh toizen nominan sijas, olgah se ristikanza, vešši, paikka libo muu merkičys, ezim.

mie, sie, hän, myö, työ, hyö, tämä, se.

¹Bubrih nimittäy *gerundaksi* verbimuodoloi, kumbazie nygöi olemmo harjavunnuh nimitämäh infinitivoiksi

On toiziegi korvuajje sanoï, ezim.

sielä, silloin, niin.

Nengomie sanoï voi jagua joukkoloih: **persounapronominat, refleksiivapronominat, demonstrativapronominat, kyzymyspronominat** i m.i.

Morfologizesti niidä käytetäh samah tabah kuin kohtehsanoï. Samah tabah sintaksizestigi, erähin rajoituksin, ezim. ei sua liittä attributtoja, ezim. *hyvä mie*. Pronominoja voi luokitedllagi sanaluokkien mugah sen mugah, min sijasta niidä käytetäh: substantivat, adjektivat, adverbít.

§ 36. Iel luveteltuloin sanaluokkien ulgopuolella on tukku **abusanua**. Nämie abusanoi on vaigei luokitella, ku niilöin merkičys rippuu siidä mih tarcoitukseh niidä käytetäh. Palvelun luavun mugah voi eroittua **prepozitat, postpozitat** da **konjunktat**. Prepozitta da postpozitta ozutetah objektan tilua toizeh verraten. Ezim.

ennen kaikkie, sizaren kera, ruadoh nähte/näh, dorogua myöte/myö, meččäh suate/sua, muada vaste/vas, tuaton luona, jovesta poikki, vellellä varoin.

Puaksuh propozitat da postpozitat piäsananke voijah kivettyö adverbiksi, ezim. *huomenenäjalles*. Konjunktat, ezim. *ja, no*, sivotah sanoï libo virkehie yhteh. Prepozitoin, postpozitoin da konjunktoin lizäksi on äijii toizie abusanoi, ezimerkiksi **kyzymysliiteh -go**.

§ 37. Ihan erilläh toizista sanoista ollat **interjektat**. Net ilmoitetah matkindaiänie, tundoloi, tahtuo. Morfologizesti net ollah muvvottomat. Sintaksizesti net ei liitytä toizih sanoih.

2.2 Sananluajinda

§ 38. Karjalan sanoin luajindah käytetäh kahta keinuo, juondamista da yhistämistä. Ensimmäizeksi vallita sanan piäoza, juuri libo juuret, da abuoizat, liittehet, toiseksi yhistiä ozat.

§ 39. **Jälgiliittehie (suffiksoi)** karjalan kielessä käytetäh ylen äijän da eri tarkoituksih.

Uuzien sanoin luajindah käytetäh **sananluajindaliittehie** libo **juondimie**. Ezimerkilöidä sananluajindaliittehenke luajittuloista uuzista sanoista ollah

*meččä > mečikkö, laulua > laulanda, voi > voidua, syyvä
> syöttiä, syöttiä > syötändä*

Taivutuspiättehet ollah liittehie, kumbazilla ozutetah sijua, luguu, persounua, aigua i m.i. **Taivutusvardalo** on sanan alguoza, kumbane jiäy, konza siidä otetah iäre taivutuspiättehet. Ezimerkilöi taivutusvardalosta da taivutuspiättehistä ollah

adra: adran, adrassa, adralla i m.i.;
laulanda: laulannan, laulannassa, laulannalla i m.i.

Ezimerkilöi verbintaivutuksesta ollah

puhu, puhun, puhut, puhuu; kirjuta, kirjutan, kirjutat, kirjuttau

Pidäy huomata, ku karjalan sanassa on puaksuh piättehie da on vaigie tunnustua, missä on vardalon da piättehen raja. Se löydyy ottamalla illativasta piätteh **-h**, ezim.

päivä-h, laulanda-h, valmehe-h, kalakkaha-h.

Verbilöistä vardalo löydyy muuttamalla yksikön toizen personan imperativan heikko aste lujaksi astieksi (ku vain verbissä on astevaihtelu). Ezim.

anna > anda, kirjuta > kirjutta, tule > tule,
pagene > pagene, salbua > salbua, avua > avua.

Liittehienke luajitun sanan vardalo löydyy eroittamalla **juuri** da miäriämällä sen vardalo, ezim.

mečikkö > meččä > meččäh > meččä,
syöttiä > syyvä > syö > syö.

Nenga nominoissa: sana > juuri > illativa > vardalo, verbilöissä: sana > juuri > imp. yks. 2. > vardalo.

§ 40. Sanoin yhtistämistä, **yhtyssanoi** karjalan kielessä käytetäh vähemmän kuin liittehie, ka yhtelläh se on tärkei. Erähiči enzymäine sana tarkendau toista (*sygyzy-aiga*), toiči mollemmat sanat ollah rinnakkazet (*karjalaven'läne*). Ielline liitto on **alisteine**, jälgimäine **rinnakkaine**.

Alisteizessa yhtyssanassa pidäy eroittua kingei da vällä liittämine. Liitos on **kingei**, 1) konza yhty libo tostu sanua ei voi käyttöä virkehessä yksinäh,

ezim, *tagapuoli* - sanua taga ei voi käyttää yksinäh, 2) konza merkičystä ei voi sellittä ozien merkičyksil, ezim. *ukonvemmel* - ei ole ukko eigo vemmel, 3) konza yhtyssana on luajittu yhtistämällä substantiva da adjektiva, ezim. *pahatabaine, mustaparda, vejenalaine*. Rajan vedämine kingien da vällän välillä voi olla vaigei vaihtoehtossa 2. **Välläh** yhtyssanah vihjua, konza algoza on yksikön nominativassa, ts. ilmai piättehie, ezim. *sygyzy-aiga*. Vällän yhtyssanan ozat eroitetah tavuviival.

2.3 Nominan luadimine nominasta suffiksalla

§ 41. Ylen moneh tarkoitukseh pädöy suffiksa **-ne, -ine** (toizissa sijoissa **-ze, -ize**), ezim. *pahatabane*. Histouriellizesti sille on kerdynyh monie merkičyksie. Kaksi tärgiedy käyttyö ollah adjektivoin luadimine da pie-nuon ozuttamine. Puaksuh tämän liittehen edeh lizätäh kirjaimii nenga ku liitteheksi, roitah **-hine, -lline, -nane** ili **-näne**, ezim.

mustamuahine, kuldane, kuldahine, hobiene, aigane, myöhäne, nygyne < nyt, eglise < eglen, endine < ennen, ammu-ne < ammuin, lähine < lässä, kivine, pedäjäne, kukkane < kukka, muamone < muamo, pimiene < pimie.

Pienutta ozutetah sežo **-ut/-yt**: *kivyt < kivi, tulut < tuli*. Konza vardalon lopussa on vokali, suffiksa on **-hut/-hyt**, ezim. *suohut < suo*.

Suffiksa **-za/-zä** libo **-iza/-izä** luadiu adjektivah, kumbane merkiččöy "ylen äijän sidä libo tädä", ezim. *vihaza koira, tuuliza paikka*.

Suffiksa **-izo/-izö** liittäy substantivah libo adjektivah joukkomerkičyksen, ezim. *nuorizo, kalmizo < kalma*. Suffiksa **-ngo/-ngö** liittäy adjektivah paikan, kumbazella on moine ominazus, ezim. *tazango*.

§ 42. Yhtessä toizien suffiksoinke **-ne/-ine** (toizissa sijoissa **-ze/-ize**) suau muuvon **-hine, lline, hane/-häne** (**-hize, llize, haze/-häze**). Piättehenke **-hine** sana suau merkičyksen kussatahto paikassa libo tilassa olijah, ezim.

meččähine, vedehine, peldohine, hige hine, humalahine, ki-vehine, pedäjähine.

Sana **-lline** suffiksanke on adjektiva, kumbane ozuttau omistuksen luavun libo aijankohtan, libo miärän, ezim.

pellolline, seinälline, päivälline, yölline, kezälline, talvelline, rejelline, kobralline.

Suffiksa **-nane/-näne** luadiu adjektivan, ezim *yksinäne*.

§ 43. Suffiksa **-čču/-ččy** luadiu diminutivan, ezim. *brihačču < briha*, ga sežo *emäččy, izäččy*

§ 44. Suffiksa **-o/-ö**, puaksuh **-one/-öne** luadiu hellittelynimen, ezim. *mua-mone, tuattone, jänöne*.

§ 45. Suffiksa **-hko/-hkö** luadiu adjektivan, kumbane ozuttau ebätävvel-lizyön, ezim *pimiehkö, myöhähkö*. Sen sijasta voi käyttää suffiksua **-ttava/-ttävä**, ezim. *sinizettävä*.

§ 46. Suffiksa **-kka/-kkä** harvembah vihjuau joukkoh, puaksumbah muar-join nimeh, ezim. *mančikka/mandžikka, mustikka*.

-isko/-iskö adjektivasuffiksalla on halveksii merkičys, ezim. *höynäk-kä/höyniskö, pullakka/pullisko*.

-kkane/-kkäne andau adjektivah pienendäjän merkičyksen, ezim. *hie-nokkane, vilukkane, palavikkane, täyvykkäne*.

-ikko/-ikkö andau substantivale monikkomerkičyksen, ezim. *kivikkö, koivikko, pedäikkö, mättähikkö, kolmikko, nellikkö*. Yhtelläh sanoil *Mus-tikko, Sarvikko* lehmän nimenny on hellittelijä merkičys, ga *mustikikko* on mustikkamua.

-kas/-käs suffiksa ozuttau moniluguzutta, rikkahutta, ezim. *kalakas, parrakas, rahakas*.

§ 47. Suffiksua **-la/-lä** enimän käytetäh mistahto paikassa eläjis, ezim.

kyläläne, linnalane, karjalane, ven'läne, petrozavodskala-ne, moskovalane.

Paikan eläjih, a sežo mihtahto kollektivah vihjuau suffiksa **-isto/-listo**, ezim. *kulakkolisto, keyhälisto, Iivanisto*.

§ 48. Suffiksut **-oveh/-öveh** da **-oinel/-öine** (toizissa sijoissa **-oize/-öize**) nimitetäh mintahto paikan eläjien joukkuo, ezim.

kylöveh, linnoveh, ruameškoveh, kozlovoine i m.i.

Vähäzen pienemiä joukkuo ozuttau *poigoveh*.

§ 49. Suffiksa **-va/-vä** luadiu adjektivan, kumbane ozuttau piäsanah perus-tujua ominazutta, ezim. *lihava, terävä, vägevä, kädevä*.

§ 50. Suffiksa **-oin/-öin** ozuttau olematoindu libo menetettyy ominazutta, ezim. *silmätöin, jallatoin, dengatoin*.

§ 51. Suffiksa **-s**, toizissa sijoissa **-nde-** luadiu ordinalan, ezim

kolmas, kolmanden, nelläs, nelländen, yhtestoista, kahtestoista.

§ 52. Suffiksat **-s** (toizissa sijoissa **-kse**) da **-us/-ys** (toizissa sijoissa **-ukse/-ykse**) ollah monimerkičyksellizet. Yksi merkičys luadiu sanah liittyjän vešin, ezim *sormus, kaglus, aijas*. Toine merkičys ilmoittaa vešin tarkoituksen, ezim. *jallas*. Sanat *keitos < keitto, tervas < terva, veres < veri* merkitäh procesua da tulosta. Sana *alus* tulou sanasta *ala*. Sanois *ohjakset* da *vellekset* suffiksa ozuttau yhtehkuulundua. Sanois *kolmandes, nelländes* i m.i. suffiksa luadiu ordinualasta vuitin mistahto.

alus > alusta

??sellitysty en ellendä ???

§ 53. Suffiksa **-s** (toizissa sijoissa **-uo/-yö**) luadiu adjektivasta substantivan, abstraktan käsittehen, ezim. *suurus, hyvys*. Adjetivoih, kudamat loppietah kirjaimih **-is, -eh**, liitetäh **-ehus/-ehys**, ezim. *valmehus, tervehys*. Ielleh, konza loppukirjaimet ollah **-eva/-evä**, suffiksa on **-evus/-evys**, ezim. *vägevys*, da **-ie** -loppuzeh adjektivah liitetäh **-ehus/-ehys** libo **-evus/-evys**, ezim. *pimehys, pimevys*. Sanois *yhtä suuri* rodieu *yhtensuurus*.

§ 54 Suffiksa **-niekka** nimittäy ristikanzan, kumbane ottavuu mihtahto dieloh, ezim *kalaniekka, padaniekka* i m.i.

§ 55. Uuzie laihinsanoi, substantivoi, voi ottua karjalan kieleh suffiksoin **-izma, -ista, -ičesko** ker. Adjektivoi luajitah **-oi** suffiksanke.

§ 56. Adjektivoin verdailuastiet.

Komparativan suffiksa on **-mbi** (toizissa sijoissa **-mba/-mbä**). Enne suffiksua **-a/-ä** muuttuu vokaliksi **-e**. Ezim.

suurembi, hienombi, pimiemi, harvembi, madalembi, parakkahemi.

Superlativua käytetäh harvah, eigo sidä tarviče kirjakielesgi viljellä, ga hyvä se on tiediä. Superlativan *suurin* sijasta voi sanuo *kaikkie suurembi*. Superlativan piätteh pohjois-, keski- da da kalininankarjalassa on **-in** (toizissa sijoissa **-imba/-imbä**). Suvikarjalassa piätteh sežo on **-in** (a toizissa sijoissa **-ima/-imä**). Enne superlativan piätettä **-a/-ä** muuttuu **-e**:ksi. Ezim.

*suurin, suurimbah, suurimmat, suurimah, suurimat;
harvin, harvimbah, harvimmat, harvimah, harvimat;
hienoin, hienoimbah, hienoimmat, hienoimah, hienoimat;*

korgein, korgeimbah, korgeimmat, korgeimah, korgeimat.

Ebäsiännöllizie ollah *hyvä, hyvembi libo parembi, hyvin libo paras (paraha); äijä, äijembi libo enämbi, äijin libo enin; lyhyt, lyhemi, lyhin.*

Ordinualan *enzimmäne* voi sežo kirjuttua *enzimäne*.

2.4 Nominan luadimine verbistä

§ 57. Suffiksa **-nda/-ndö** luadiu verbis toimindan procesua ozuttajan substativan, ezim. *kzyndä, syöndä*.

§ 58. Suffiksats **-mine** (toizissa sijoissa **-mize**) da **-ma/-mä** annetah verbin toimindalla nimi. Enzimästy muoduo käytetäh toimindan miärittelyh, toista toimindan objektan miärittelyh. Jälgimizessä käytössä toiminnan subjekta on genetivassa da objekta akkuzativassa. Ezim.

Stalinan sanomine sana, Leninan sanoma sana.

Suffiksalla **-mine** luajittu substantiva sežo voi merkitä objektua: *syömine* – midä on syödävänä, *kzymine* – midä kzytäh.

§ 59. Suffiksats **-o/-ö** da **-u/-y** annetah toimindalla nimi, kudaman merkičys on abstrakta da kivettynyh. Ezim.

kazvo < kazvua, keitto < keittiä, kylvö, kyndö, makso, mus-to, nagro, palo, ruado, peitto, tiedo, elo, kaivo, nägö, itku, laulu, algu, loppu, lugu.

Kaksitavuhizessa vardalossa *leikkavo < leikata*. Tämä suffiksa yhtessä suffiksian **-s** kera luadiu uvven substantivan, ezim. *keitos < keitto < keittiä* (§ 53), *salvos < salvo < salvua*. Monitavuhizis verbilöistä **-o/-ö** da **-u/-y** suffiksian sijasta käytetäh suffiksua **-us/-ys**. Ezim. *lämmitys, kirjutus*. Tädä suffiksua toiči liitetäh verbilöih, kudamien vardalo on kaksitavuhine, ezim. *vastaus < vastata*.

§ 60. On toiziigi suffiksoi, kudamien merkičykset ollah lähellä ielmainittuloida. Suffiksats **-ina/-inä** da **-ineh** luajitah substantiva **-ista/-istä** loppuzista verbilöistä, ezim. *pagina < paista, jyrineh < jyristä*), suffiksa **-e** (toizissa sijoissa **-ie**) **-ua** loppuhizista verbilöistä, ezim. *kaste < kastua, voie < voidie < voidua*.

§ 61. Ruavon ruadaja ozutetah **-ja/-jä** suffiksalla, ezim. *kylväjä < kylviä, ruadaja < ruadua*. Tiipalline ičenviendätaba ozutetah **-čča/-ččä libo čču/-ččy** suffiksalla, ezim.

potkičča, puskičča, nagračču, varačču.

§ 62. Ruadoinstrumentan nimi luajitah verbistä **-n**-suffiksalla (toizissa sijoissa **-me**), ezim. *avuan < avata*. Ga vehkehien nimilöi sežo voi luadie samah tabah kui ruadajie ristikanzoi, ezim. *avuaaja, nostaja*.

§ 63. Suffiksa **-va/-vä** luadiu adjektivan verbistä, ezim. *elävä, palava, tuleva*.

§ 64. Venänkielizien sanoin **-izacija/-aciija** suffiksa merkitäh samua kuin venän kielessä, ezim. *demokratizacija*.

2.5 Nominan taivutus sijoissa

§ 65. On kaksitoista sijua:

1. **Nominativa** ilman suffiksua. Tätä sijua käytetäh samah tabah kuin venän nominativua, a käskyvirkehissä da personattomissa virkehissä käytetäh akkuzativan sijasta. Ezim. *luve kniiga, pidäy lugie kniiga*.
2. **Genetivan** suffiksa on **-n**, ezim. *kniigan*. Se ozuttau piäsanana omistajan, kumbane on tavallizesti, ei ainos, enne piäsanua. Ezim. *tuaton velli tuli libo velli tuaton tuli*.
3. **Akkuzativ** on kaksi muoduo, sama kuin nominativa libo sama kuin genetiva. Objektana käytetäh genetivan jyttystä muoduo, paičči monikon kolmandessa personassa da imperativassa, kudamis akkuzativa on nominativan jyttyine. Ezim. *luven kniigan, luve kniiga, hyö lugietah kniiga*, sežo voi sanuo *hyö lugietah kniigan*.
4. **Essivan** suffiksa on **-na/-nä**. Se vastuu kyzymykseh, olla kenenä libo minä, mittyönä, libo konza. Ezim. *olla opastajana, tänä yönä*.
5. **Partitivan** suffiksa on **-da/-dä/-ta/-dä/-ua/-yö/-iä/-ie**, ga se rippuu taivutusvardalosta. Partitiva ozuttau, ku vihjatah objektan ozah, yhty suuremban lugusanan jälles, materjualasanoissa, verdailussa i m.i. ezim. *anna miulla leibiä*, vrd. *anna miulla leibä, srojie kodie*, vrd. *srojie kodi, en stroinnut kodie, yksi lehmä, kolme lehmii, karja lehmii, kobralline jauhuo, puuda korgiemi*.
6. **Translativan** suffiksa on **-ksi** da se vastuu kyzymykseh luadie, lietä keneksi/miksi/mittyöksi? Miksi aijaksi? Ezim. *lietä opastajaksi, anna miulla kniigat yhteksi päiväksi*.

7. **Inessivan** suffiksa on **-ssa/-ssä**. Se vastuu kyzymykseh kenessä, missä, ezim. *mečässä*, da missä aijassa, ezim. *päivässä*.
8. **Elativan** suffiksa on **-sta/-stä** da se vastuu kyzymykseh kenestä, mistä paikasta, mistä aijasta, mistä materjualasta, mistä syystä i m.i., ezim. *mečästä, päivästä päiväh. tule ovesta, pie jänistä korvista, maksoin kniigasta kaksi rubl'ua, ostin kniigan kahtesta rubl'asta*. Virkehen *häi pagizou mečästä* sijasta on parempi sanuo *häi pagizou meččäh näh(te)*.
9. **Illativan** suffiksa on **-h**. Se vastua kyzymykseh, mih paikkah libo mih aigah, ezim. *meččäh, päivästä päiväh*.
10. **Adessivan** suffiksa on **-lla/-llä**. Yksielpäi se tarkoittau paikkua, toizielpäi se vastuu kyzymykseh, kenellä, millä., ezim. *lattiella, kaivolla, miulla annettih kniiga, enne kynnnettih adralla, talvella päivällägi on pimie*.
11. **Ablativan** suffiksa on **-lda/-ldä**. Senke vastatah kyzymykseh kenel-dä, mildä, ezim. *tuo vettä kaivolda, miulda otettih kniiga*.
12. **Abessivan** suffiksa on **-tta/-ttä** da se ozuttau ilmai olendua, kenettä, mittä, ezim. *dengattah, tulettah savu ei nouze*.

Kaikissa murdehissa ei käytetä kaikkie sijamuodoloi. Suvi-Karjalan murdehissa yhtytäh inessiva da elativa, adessiva da ablativa sentäh, ku sanan lopussa a/ä on hävinnyh. Kirjakielessä net säilytäh.

§ 66. Paičči sijamuodoloi on toizie samantabazie rakendehie. **Komitativua**, suffiksa **-neh** kirjakielessä harvah käytetäh. Se vastuu kyzymykseh, kenen, min kera. *Miuda kaikkineh perrettih*. Moizie ollah sežo **instruktiva**, kumbane vastuu kyzymykseh, kuin? (*aja veneh rannalla nenin*) da **prolativa** (*aja sillači, astu ojakkali*).

§ 67. Nominoilla on kaksi luguu: **yksikkö** da **monikko**. Erähie sanoi käytetäh vain yksikös, ezim. *keyhällisto, valmehus*, toizie vain monikos, ezim. *nožničat*. **Kollektivasanoin** da numerualoin kera käytetäh yksikkyö, ezim. *karja lehmiä, kolme lehmiä*. Lizäksi partitivalla, essivalla, transitivalla da abessivalla voi olla monikolline merkičys, ezim. *vellet oldih opastajana, näin hukkuu, sizaret liettih studentaksi, hyö matkattih šuapkatta*.

§ 68. Karjalan kielessä substantivan suffiksana sijan da luvun lizäksi voi olla **possessivasuffiksa**, ezim. *tuattoni, tuattos, tuattoh*. Nämie suffiksoi käytetäh harvah. Käytetäh vain liittehie **-ni**, **-s** da **-h** da vain lähisugulaizih da ystävih.

2.6 Astevaihtelu nominan taivutuksessa

§ 69. **-o/-ö, -u/-y** da **-i** -loppuzien substantivoin taivutus sijoissa

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>sadu</i>	<i>savut</i>
genetiva	<i>savun</i>	<i>saduloin</i> <i>sadulojen</i>
akkuzativa	<i>savun</i>	<i>savut</i>
essiva	<i>saduna</i>	<i>saduloina</i>
partitiva	<i>saduo</i>	<i>saduloja</i>
translativa	<i>savuksi</i>	<i>saduloiksi</i>
inessiva	<i>savussa</i>	<i>saduloissa</i>
elativa	<i>savusta</i>	<i>saduloista</i>
illativa	<i>saduh</i>	<i>saduloih</i>
adessiva	<i>savulla</i>	<i>saduloilla</i>
ablativa	<i>savulda</i>	<i>saduloilda</i>
abessiva	<i>savutta</i>	<i>saduloitta</i>

Nominoissa, kudamien vardalon loppuvokali on **-o/-ö** libo **-u/-y**, partitivan piäteh on **-uo/-yö**. Ku vardalon loppukirjain on **-i**, partitivan piäteh on **-ie**, ezim.

*kaivo : kaivuo, nägö : nägyö, sadu : saduo, kyly : kylyö,
hursti : hurstie.*

Heikko aste on yksikön genetivassa, akkuzativassa, translativassa, inessivassa, elativassa, adessivassa, ablativassa da abessivassa, da monikon nominativassa da akkuzativassa.

Samah tabah taibuu passivan II partisipan perfekta *annettu*.

Nominoida, kudamien vardalon lopussa on **-ehe**, käzitelläh myöhembi (§ 74).

§ 70. **-a** -loppuzet nominat taivutah täh tabah:

a)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>randa</i>	<i>rannat</i>
genetiva	<i>rannan</i>	<i>rannoin</i> <i>randojen</i>
akkuzativa	<i>rannan</i>	<i>rannat</i>
essiva	<i>randana</i>	<i>randoina</i>
partitiva	<i>randua</i>	<i>randoi</i>
translativa	<i>rannaksi</i>	<i>rannoiksi</i>
inessiva	<i>rannassa</i>	<i>rannoissa</i>
elativa	<i>rannasta</i>	<i>rannoista</i>
illativa	<i>randah</i>	<i>randoih</i>
adessiva	<i>rannalla</i>	<i>rannoilla</i>
ablativa	<i>rannalda</i>	<i>rannoilda</i>
abessiva	<i>rannatta</i>	<i>rannoitta</i>

b)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>nuotta</i>	<i>nuotat</i>
genetiva	<i>nuotan</i>	<i>nuotin</i> <i>nuottien</i>
akkuzativa	<i>nuotan</i>	<i>nuotat</i>
essiva	<i>nuottana</i>	<i>nuottina</i>
partitiva	<i>nuottua</i>	<i>nuottie</i>
translativa	<i>nuotaksi</i>	<i>nuotiksi</i>
inessiva	<i>nuotassa</i>	<i>nuotissa</i>
elativa	<i>nuotasta</i>	<i>nuotista</i>
illativa	<i>nuottah</i>	<i>nuottih</i>
adessiva	<i>nuotalla</i>	<i>nuotilla</i>
ablativa	<i>nuotalda</i>	<i>nuotilda</i>
abessiva	<i>nuotatta</i>	<i>nuotitta</i>

Partitivan yksikössä **-a/-ä** > **-ua/-iä**, ezim. *randa* : *randua*, *nuotta* : *nuottua*, *händä* : *händiä*.

Taivutusvardalon heikkuo astetta käytetäh samoissa yksikön sijoissa kuin **-o/-ö**, **-u/-y**, **-i** loppuzissa vardaloloissa, a monikossa samoissa sijoissa kuin yksikössägi, paičči genetivassa, nominativassa da akkuzativassa. Pi-däy huomata, ku monikon genetivan lyhyössä variantassa (kalininan murdehen tabah) käytetäh heikkuo astetta, a pitkässä variantassa lujua astetta.

Tiipat a) da b) erotah monikon genetivas: **-oin, -ojen**, vs. **-in, -ien** da monikon partitivassa **-oja** vs. **-ie**.

Tiippah a) kuulutah kaksitavuhizet nominat, kudamien vardalon enzimäzessä tavussa on **-a, -e, -i**, libo **-ua, -ie**. Nengomie ollah ezim. *randa, veza, hinda, huaba, siegla*. Täh tiippah sežo kuulutah monitavuhizet nominat, kudamien lopputavussa on **-a/-ä**, da enne sidä kaksi konsonantua, ezim. *harakka*

Tiippah b) kuulutah muut nominat: Nämie ollah kaksitavuzet vokalih **-a** loppujat nominat, kudamien enzimäzessä tavussa on **-o, -u** libo **-uo**, ezim. *tora, musta, nuotta*; da kaksitavuhizet nominat **-ä**-vardalonke, ezim. *händä*, da monitavuhizet nominat, kudamien lopputavussa da iellizessägi tavussa on **-a/-ä**, ezim. *orava, pedäjä*.

Nominat *izändä emändä* taivutah tiipan a) libo b) mugah, *izännöillä/izännillä, emännöillä/emännöillä*, Toizielpäin monitavuhizilla nominnoilla, kudamien vardalot loppietah vokalih **-a/-ä**, kudamien iellizessägi tavussa on **-a/-ä** da muu tavu, voijah taibuo tiipan a) libo b) mugah. Nimenomah tämä koskou **-ja/-jä**-suffiksallizie sanoi, ezim. *eläjä : eläillä/eläjäillä*.

§ 71. Rubiemmo kaččomah adjektivoin komparativan da superlativan da **-toin/-töin** -muodozien adjektivoin taivutusta sijoissa.

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>suurembi</i>	<i>suuremmat</i>
genetiva	<i>suuremman</i>	<i>suuremmin suurembien</i>
akkuzativa	<i>suuremman</i>	<i>suuremmat</i>
essiva	<i>suurembana</i>	<i>suurembina</i>
partitiva	<i>suurembua</i>	<i>suurimbie</i>
translativa	<i>suuremmaksi</i>	<i>suuremmiksi</i>
i m.i.		

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>suurin</i>	<i>suurimmat</i>
genetiva	<i>suurimman</i>	<i>suurimmin</i> <i>suurimbien</i>
akkuzativa	<i>suurimman</i>	<i>suurimmat</i>
essiva	<i>suurimbana</i>	<i>suurimbina</i>
partitiva	<i>suurinda</i>	<i>suurimbie</i>
translativa	<i>suurimmaksi</i>	<i>suurimmiksi</i>
i m.i.		

Taivutuksessa muuttuu **-m** > **-mb/-mm**, kč. § 56.

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>jallatoin</i>	<i>jallattomat</i>
genetiva	<i>jallattoman</i>	<i>jallattomin</i> <i>jallattomien</i>
akkuzativa	<i>jallattoman</i>	<i>jallattomat</i>
essiva	<i>jallattomana</i>	<i>jallattomina</i>
partitiva	<i>jallatoinda</i>	<i>jallattomie</i>
translativa	<i>jallattomaksi</i>	<i>jallattomiksi</i>
i m.i.		

Lämmin taibuu kui *jallatoin*, ilmai **-i**:tä toizessa tavussa.

§ 72. Nominat -e-wardalonke

a)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>siibi</i>	<i>siivet</i>
genetiva	<i>siiven</i>	<i>siibolöin</i> <i>siibilöjen</i>
akkuzativa	<i>siiven</i>	<i>siivet</i>
essiva	<i>siibenä</i>	<i>siibinä</i>
partitiva	<i>siibie</i>	<i>siibilöjä</i>
translativa	<i>siiveksi</i>	<i>siiviksi</i>
inessiva	<i>siivessä</i>	<i>siibilöissä</i>
elativa	<i>siivestä</i>	<i>siibilöistä</i>
illativa	<i>siibeh</i>	<i>siibilöih</i>
adessiva	<i>siivellä</i>	<i>siibilöillä</i>
ablativa	<i>siivel'dä</i>	<i>siibilöil'dä</i>
abessiva	<i>siivettä</i>	<i>siibilöittä</i>

b)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>vezi</i>	<i>vejet</i>
genetiva	<i>vejen</i>	<i>vezilöin</i> <i>vezilöin</i>
akkuzativa	<i>vejen</i>	<i>vejet</i>
essiva	<i>vedenä</i>	<i>vezilöinä</i>
partitiva	<i>vettä</i>	<i>vezilöi</i>
translativa	<i>vejeksi</i>	<i>vezilöiksi</i>
inessiva	<i>vejessä</i>	<i>vezilöissä</i>
elativa	<i>vejestä</i>	<i>vezilöistä</i>
illativa	<i>vedeh</i>	<i>vezilöih</i>
adessiva	<i>vejellä</i>	<i>vezilöillä</i>
ablativa	<i>vejeldä</i>	<i>vezilöildä</i>
abessiva	<i>vejettä</i>	<i>vezilöittä</i>

c)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>uuzi</i>	<i>uuvet</i>
genetiva	<i>uuvan</i>	<i>uuzin</i> <i>uuzien</i>
akkuzativa	<i>uuvan</i>	<i>uuvet</i>
essiva	<i>uudena</i>	<i>uuzina</i>
partitiva	<i>uutta</i>	<i>uuzie</i>
translativa	<i>uuveksi</i>	<i>uuziksi</i>
inessiva	<i>uuvessa</i>	<i>uuzissa</i>
elativa	<i>uuvesta</i>	<i>uuzista</i>
illativa	<i>uudeh</i>	<i>uuzih</i>
adessiva	<i>uuvella</i>	<i>uuzilla</i>
ablativa	<i>uuvelda</i>	<i>uuzilda</i>
abessiva	<i>uuvetta</i>	<i>uuzitta</i>

d)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>tytär</i>	<i>tyttäret</i>
genetiva	<i>tyttären</i>	<i>tyttärin</i> <i>tyttärien</i>
akkuzativa	<i>tyttären</i>	<i>tyttäret</i>
essiva	<i>tyttärenä</i>	<i>tyttärinä</i>
partitiva	<i>tytärä</i>	<i>tyttärie</i>
translativa	<i>tyttäreksi</i>	<i>tyttäriksi</i>
inessiva	<i>tyttäressä</i>	<i>tyttärissä</i>
elativa	<i>tyttärestä</i>	<i>tyttäristä</i>
illativa	<i>tyttäreh</i>	<i>tyttärih</i>
adessiva	<i>tyttärellä</i>	<i>tyttärillä</i>
ablativa	<i>tyttärel'dä</i>	<i>tyttäri'l'dä</i>
abessiva	<i>tyttärettä</i>	<i>tyttäriittä</i>

Tiipan b-d mugah yksikön partitivassa **-da/-dä** piättehenke taivutah *tuli*, *tytär*, *pieni* da **-ta/-tä** piättehenke *riihi*, *vezi* > *vettä*, *kuuzi* > *kuusta*.

Tiipoin b-d) yksikön nominativassa da partitivassa on heikko vardalo da toizissa sijoissa luja vardalo, libo nominativassa da partitivassa luja vardalo da toizissa sijoissa heikko vardalo.

Tiippa a) eruou tiipois b-d) nenga, ku sen partitivan piätteh on **-ie**.

Tiipoissa a-b) monikon tunnus on **-iloi/-ilöi**, tiipoissa c-d) se on **-i**.

Tiipan a-c) sanat loppietah vokalih **-i**, d) konsonantah.

Tiippah a) kuulutah nominat, kudamien vardalo lopeh vokalih **e** da kudamissa on konsonantua **g, b, v**, libo yhtymii **ht, sk, čč, pp** da ližäksi substantiva *nimi*, ezim. *regi, siibi, kivi, lehti, koski, veičči, appi, nimi*.

Tiippah b) kuulutah kaksitavuzet nominat, kudamien vardalot loppietah vokalih **-e**, kudamua enne on konsonanta **d, z, l, r, n**, libo yhtymä **rd, nd, ks, ps**, ezim. *vezi > vede, kuuzi, tuli, suari, lumi, varzi, kynzi, uksi*.

Tiipan b) sanat voidas kuuluo tiippah c) vaihtamalla monikon tunnus **-i > -iloi/-ilöi**.

Tiippah c) kuulutah kaksitavuhizet adjektivat **-e**-loppuzen vardalonke, ezim. *uuzi, suuri, pieni*.

Tiippah d) kuulutah kolmetavuhizet nominat, kudamien vardalo lopeh vokalih **-e**, ezim. *vemmel', tytär, paimen, keitos, veres*.

§ 73. Konsonantoissa da niilöin yhtymissä enne taivutusvardalon **e**:dä on nengomie muutoksii:

- **-de > -zi**, ezim *vezi : vede, uuzi : uude*
- **-me > -nda/-ndä**, ezim. *lumi > lume : lunda, avuan > avuame : avuanda*
- **-ks+-ta/-tä > -sta/-stä, -ps+-ta/-tä > -sta/-stä**, ezim. *uksi : usta, lapsi : lasta, keitos > keitoksi : keitosta*.

§ 74. Nominat **-ehe**, **-aha/-ähä** -loppujan vardalonke

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>pereh</i>	<i>perehet</i>
genetiva	<i>perehen</i>	<i>perehin</i> <i>perehien</i>
akkuzativa	<i>perehen</i>	<i>perehet</i>
essiva	<i>perehenä</i>	<i>perehinä</i>
partitiva	<i>perehtä</i>	<i>perehie</i>
translativa	<i>pereheksi</i>	<i>perehiksi</i>

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>valmis</i>	<i>valmehet</i>
genetiva	<i>valmehen</i>	<i>valmehin</i> <i>valmehien</i>
akkuzativa	<i>valmehen</i>	<i>valmehet</i>
essiva	<i>valmehena</i>	<i>valmehina</i>
partitiva	<i>valmista</i>	<i>valmehie</i>
translativa	<i>valmeheksi</i>	<i>valmehiksi</i>

Tiipat a) da b) erotah yksikön nominativassa da partitivassa. Tiipassa a) on **-h** sie mis tiipassa b) on **-s**.

Tiipan a) sanua on vähä. Nengomie ollah *pereh*, *veneh*, *herneh*, *talgo*h da *mies*.

Tiipan b) sanoi ollah **-is**-loppuzet *valmis*, *kaunis* da *ruis*, da **-as/-äs**-loppuzet *kirves*, *lyyhtes*, *varvas* da *seiväs*.

§ 75. Omah tabah taivutah jälletysluvut algajen kolmandesta.

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>kolmas</i>	<i>kolmannet</i>
genetiva	<i>kolmannen</i>	<i>kolmanzin</i> <i>kolmanzien</i>
akkuzativa	<i>kolmannen</i>	<i>kolmannet</i>
essiva	<i>kolmandena</i>	<i>kolmanzina</i>
partitiva	<i>kolmatta</i>	<i>kolmanzie</i>
translativa	<i>kolmanneksi</i>	<i>kolmanziksi</i>

§ 76. Nominat, kudamien yksikön nominativa on **-ne** -loppuine, taivutah täh tabah:

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>kuldane</i>	<i>kuldazet</i>
genetiva	<i>kuldazen</i>	<i>kuldazin</i> <i>kuldazien</i>
akkuzativa	<i>kuldazen</i>	<i>kuldazet</i>
essiva	<i>kuldazena</i>	<i>kuldazina</i>
partitiva	<i>kullasta</i>	<i>kuldazie</i>
translativa	<i>kuldazeksi</i>	<i>kuldaziksi</i>

Pidäy huomata, ku kirjakieleh otetah yksikön partitivan jälgimästä iellizeh tavuh heikko aste, esim. *kullasta*.

Äijät tämän kluasan sanois ollah monitavuhizet. Kaksitavuhizie ollah vai *naine*, *puine*, *toine* da *moine*. Monitavuhizie ollah ezim. *tämänmoine* libo *tämänmuone*, *semmoine* libo *semmuone*.

§ 77. Nominat, kumbazilla on diftongavardalo, taivutah nenga:

a)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>mua</i>	<i>muat</i>
genetiva	<i>muan</i>	<i>mualoin</i> <i>mualojen</i>
akkuzativa	<i>muan</i>	<i>muat</i>
essiva	<i>muana</i>	<i>mualoina</i>
partitiva	<i>muada</i>	<i>mualoja</i>
translativa	<i>muaksi</i>	<i>mualoiksi</i>
inessiva	<i>muassa</i>	<i>mualoissa</i>
elativa	<i>muasta</i>	<i>mualoista</i>
illativa	<i>muah</i>	<i>mualoih</i>
adessiva	<i>mualla</i>	<i>mualoilla</i>
ablativa	<i>mualda</i>	<i>mualoilda</i>
abessiva	<i>muatta</i>	<i>mualoitta</i>

b)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>kiugua</i>	<i>kiuguat</i>
genetiva	<i>kiuguan</i>	<i>kiugain</i> <i>kiugajen</i>
akkuzativa	<i>kiuguan</i>	<i>kiuguat</i>
essiva	<i>kiuguana</i>	<i>kiugaina</i>
partitiva	<i>kiuguada</i>	<i>kiugaida</i>
translativa	<i>kiuguaksi</i>	<i>kiugaiksi</i>
inessiva	<i>kiuguassa</i>	<i>kiugaissa</i>
elativa	<i>kiuguasta</i>	<i>kiugaista</i>
illativa	<i>kiuguah</i>	<i>kiugaih</i>
adessiva	<i>kiugualla</i>	<i>kiugailla</i>
ablativa	<i>kiugualda</i>	<i>kiugailda</i>
abessiva	<i>kiuguatta</i>	<i>kiugaitta</i>

Tiipassa b) kiinnittäy huomavuo se, ku monikon diftonga muuttuu yksinkerdzaksi vokaliksi, ezim. *kiugua* : *kiugaida*, *pimie* : *pimeidä*. Mielenkiindoine sežo on monikon genetivan pitkembi muodo *kiugajen*.

Tiipan a) yksitavuhizen nominan taivutukses diftonga pyzyy diftongana, nengomie sanoi ollah *mua* da *voi*.

Tiipan b) sanat ollah kaksitavuhizie diftonganke, ezim. *kiugua*, *pimie*.

§ 78. Mielläkiinnittäjät ollah nämä kolme tiippua:

a)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>voije</i>	<i>voidiet</i>
genetiva	<i>voidien</i>	<i>voidein</i> <i>voideijen</i>
akkuzativa	<i>voidien</i>	<i>voidiet</i>
essiva	<i>voidiena</i>	<i>voideina</i>
partitiva	<i>vojjetta</i>	<i>voideida</i>
translativa	<i>voidieksi</i>	<i>voideiksi</i>

b)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>siivyt</i>	<i>siibyöt</i>
genetiva	<i>siibyön</i>	<i>siibyzin</i> <i>siibyzien</i>
akkuzativa	<i>siibyön</i>	<i>siibyöt</i>
essiva	<i>siibyönä</i>	<i>siibyzinä</i>
partitiva	<i>siivyttä</i>	<i>siibyzie</i>
translativa	<i>sibyöksi</i>	<i>siibyziksi</i>

c)

sija	yksikkö	monikko
nominativa	<i>uuvus</i>	<i>uuduot</i>
genetiva	<i>uuduon</i>	<i>uuduzin</i> <i>uuduzien</i>
akkuzativa	<i>uuduon</i>	<i>uuduot</i>
essiva	<i>uuduona</i>	<i>uuduzina</i>
partitiva	<i>uuvutta</i>	<i>uuduzie</i>
translativa	<i>uuduoksi</i>	<i>uuduziksi</i>

Nämien tiipojen eričys on se, ku yksikön nominativassa da partitivassa taitutusvardalon diftongan sijassa on yksinkerdaine vokali, a toizissa sijoissa diftonga säilyy. Nämissä sijoissa sežo konsonantoin aste on heikko. Tiipoissa b da c eričys on se, ku monikossa, paičči nominativua da akkuzativua, enne piätehtä jiävihes **z**.

Tiipan a) sanoja ollah *voije* da *kaste*.

Tiippah b) kuulutah **-ut/-yt** -loppuzet sanat, ezim. *tanhut*, *lyhyt*, *andanut*. Sanan *kevät*, vardalo on *keviä*.

Tiippah c) kuulutah abstraktat substantivat da niilöissä juondetut substantivat, ezim. *yhtensuurus*.

§ 79. Lugusanojen taivutus: yksikön nominativa, genetiva da partitiva da taivutusvardalo.

1. *yksi*, *yhten*, *yhtä*, *yhte-*
2. *kaksi*, *kahten*, *kahta*, *kahte-*
3. *kolme*, *kolmen*, *kolmie*, *kolme-*
4. *nellä*, *nellän*, *nelliä*, *nellä-*
5. *viizi*, *viijen*, *viittä*, *viide-*
6. *kuuzi*, *kuuven*, *kuutta*, *kuude-*
7. *seiččemen*, *seiččemen*, *seiččendä*, *seiččeme-*
8. *kaheksan*, *kaheksan*, *kaheksua*, *kaheksa-*
9. *yheksän*, *yheksän*, *yheksiä*, *yheksä*
10. *kymmenen*, *kymmenen*, *kymmendä*, *kymmene-*
11. *yksitoista*, *yhtentoista*, *yhtätoista*
12. *kaksitoista*, *kahtentoista*, *kahtatoista*
- 20 *kaksikymmendä*, *kahtenkymmenen*, *kahtakymmendä*
- 100 *sada*, *sadan/suan*, *sadua*
- 200 *kaksi sadua*, *kahten sadan/suan*, *kahta sadua*
- 1000 *tuhat*, *tuhannen*, *tuhatta*, *tuhande-*

§ 80. Tärgevimbien pronomiin taivutus yksikössä da monikossa, nominativassa, genetivassa da partitivassa.

mie *mie*, *miun*, *miuda*, *miu-*, libo *minä*, *minun*, *minuo*, *minu-*. Kirjakiellesäpartitivua *milma* ei käytetä.

myö *myö*, *miän* libo *meijen*, *meidä*, *mei-*.

sie *sie*, *siun*, *siuda*, *sinu-* libo *sinä*, *sinun*, *sinuu*, *sinu-*. Kirjakiellesäpartitivua *silma* ei käytetä.

työ *työ*, *tiän* libo *teijen*, *teidä*, *tei-*.

hän *hän*, *hänen*, *händä*, *häne-*.

hyö *hyö*, *hiän* libo *heijen*, *heidä*, *hei-*.

tämä *tämä*, *tämän*, *tädä*, *tä*.

se *se, sen, sidä, si*. Inessiva *siinä*, elativa *siidä*, illativa *sih*.

tuo *tuo, tuon, tuoda, tuo-*.

ne *ne, niin libo niijen, niidä, nii-*.

nuo *nuo, noin libo nojen, moida, noi-*.

ken *ken, kenen, kedä, ke-*. Monikko *ket, keijen, keidä, kei-*.

mi *mi, min, midä, mi-*. Monikko *mit*.

kumbane *kumbane, kumbazen, kummasta*.

kudama *kudama, kudaman, kudamua*.

mitys *mitys, mittyön, mityttä*.

mittytine *mittytine, mittyzen, mitystä*,

2.7 Verbilöin luadimine nominoista suffiksalla

§ 81. Suffiksoilla **-da/-dä** da **-ta/-tä** luajitah nominasta tranzitivizie, suffiksoilla **-du/-dy** da **-tu/-ty** intranzitivizie verbalöi, ezim.

piädyö, iändiä, miöldyö, täyttiä, humalduo, paimendua, valmistua, alistua, alistuo, myöhästyö.

Suffiksa liittyy nominan heikkoh vardaloh. Verbin taivutuksessa vokalin kado voi muuttua vardalon lujaksi da luadie loppuh diftongan, ezim.

mitta > mitata > mittua-, lizä > lizätä > liziä-, lukku > lukuta > lukkuo-, pöly > pölytä > pölyö-

Suffiksalla **-udu/-ydy** on passiivine, intransitivine merkičys, ezim. *salbaudua, lizäydyö, pölyydyö*. Sidä vastoin suffiksa **-utta/-yttä** luadiu tranzitivizen verbin, ezim.

yksi > yhteydyö > yhteyttiä, vaha > vahauduo > vahauttua, harmua > harmauduo > harmauttua.

§ 82. Suffiksalla **-tua/-tyä** on tranzitivine, suffiksalla **-tuo/-työ** intranzitivine merkičys, ezim.

valmis > valmistua, valmistuo, aline > alize > alistua, alistuo.

On olemassa varianta **-stua/-styä**, ezim.

tarka > tarkistua, kobra > kobristua.

§ 83. Yhtenjyttyine rouli kuin suffiksoilla **-da/-dä**, **-ta/-tä** da **-du/-dy**, **-tu/-ty** on suffiksoilla **-tta/-ttä**, **-ttu/-tty**, ezim.

muu > muuttua, muuttuo, piä > piättiä, piättyö.

§ 84. Erähičči suffiksa **-i** suau edeh **-o:n**, **i > -oi/-öi**, kumbane taivutuksessa suau vie peräh suffiksan **-čče**, Ezim.

kukka > kukkie, kengä > kengie, kerä > kerie, niegla > niegluo, sana > sanuo, harava > haravoija > haravoičen.

Puaksuh suffiksa suau jatkoksi suffiksan **-tta/-ttä**, **-i > -oi/-öi > -oitta/-öittä**, ezim.

pohja > pohjittua, nimi > nimittiä, rauda > rauvottua, aida > aijottua, madala > madaloittua.

Huomua, ku kirjakielessä kaksitavuzeh vardaloh liitetäh suffiksa **-ottua/-öttyä**, ei **-oittua/-öittyä**,

§ 85. Suffiksa **-ne** luadiu adjektivasta intransitivizen verbin, suffiksa **-nda/-ndä** tranzitivizen, ezim.

hieno > hienota > hienonen, pitkä > pitketä > pitkenen, sogie > sogeta > sogenen,

da

hieno > hienondua, pitkä > pitkendiä, sogie > sogendua.

§ 86. Suffiksa **-uij/-yij** liittäy substantivah merkičyksen “ottavuo” sih dieloh, ezim.

kodiniekka > kodiniekuija meččä > meččyijä, seppä > sepyijä.

Taivutuksessa sih liittyy **-čče**, ezim. *kodiniekuičen, meččičen, sepyičen.*

§ 87. Ven’ankielizistä nominoista luajitah karjalaine verbi **-rui**, **-zirui** suffiksalla, ezim. *kopiruija, kollektiviziruija.*

2.8 Verbin luadimine verbistä suffiksalla

§ 88. Suffiksia **-da/-dä**, **-ta/-tä** andau verbillä merkičyksen “panna verbin toiminda todevumah”, ezim.

piästä (piäze) > piästä (piästä-), nousta (nouze-) > nostua (nosta-).

Jälgimäzessä ezimerkissä on lizäksi **-ou** lyhennyh **-u**:ksi. Aijembi paragrafassa § 85 ezitelty suffiksia **-nda/-ndä** ongi kombinacii suffiksasta **-ne** da täs ezitetystä suffiksasta **-da/-dä**, ezim.

hieno > hienota (hienone) > hienondua (hienonda, pitkä > pitketä (pitkene) > pitkendiä (pitkendä).

§ 89. Suffiksalla **-tta/-ttä** on yhtenjyttyine rouli kuin § 88:n suffiksoilla **-da/-dä**, **-ta/-tä**, ezim.

juuva (juo) > juottau (juotta), syyvä (syö) > syöttäy (syöt-tä), imie (ime) > imettäy (imettä), kazvua (kazva) > kazvat-tau (kazvatta), riputtua (ripu) > riputtau (riputta), keyhtyö (keyhty) > keyhtyttäy (keyhtyttä), jiihä (jiä) > jättäy (jättä), seizuo (seizo) > seizattua (seizatta), hirnuo (hirnu) > hirnuttau (hirnutta).

Samah tabah paragrafassa 84 juondettih yhteyttiä da pohjittua.

§ 90. Suffiksalla **-u/-y** on targei rouli. Se luadiu tranzitivizesta verbistä intranzitivizen. Ezim.

kuulla (kuule) > kuuluo (kuuluo), nähtä (näge) > nägyö (nägy), valua (vala) > valuo (valu), kiändyö (kiändä) > kiändyö (kiändy), muuttua (muutta) > muuttuo (muuttu), opastua (opasta) > opastuo (opastu), valmistua (valmista) > valmistuo (valmistu).

Konza kaksitavuhizen verbin vardalon lopussa on diftonga, suffiksia on **-udu/-ydy**, Ezim.

avata (avua) > avauduo (avaudu), kerätä (keriä) > keräy-dyö (keräydy), lizätä (liziä) > lizäydyö (lizäydy).

Samantabaine muutos on verbis, *jyräiä (jyräjä) > jyräidyö (jyräidy)*, Täs suffiksa ozuttau merkičyksen alguo. Moine tilanmuutos on sežo verbissä *istuo (istu) > istuuduo (istuudu)*.

§ 91. Verbit

avauduo, sepäydyö, lizäydyö, jyräidyö, istuuduo

tullah lähällä **refleksivaverbilöi**. Erahissä keskikarjalazissa murdehissa tämä verbilöin kategourii on nenga äijän kazvanut, ku se on työndänyt bokkah toizet refleksivizet kategouriet. Nämis murdehissa suau kuulta moizii verbilöi kuin *ottauduo, kuččuuduo*. Ku toizien refleksivizyön kategourieloin käyttö on paikallista (libo käyteh vain yksikön 3 personassa, (kč. § 98), pidäy kehittäi tämän kategourien käyntyö kirjakielessä. Suvikarjalazie muodoloi, ezim. *ottuakse, kuččuokse*, da muijal käytettylöi, ezim. *ottuačie, kuččuočie*, libo *ottuatie, kuččuotie*, kirjakielessä ei käytetä. Ku kirjakielen kehittämine ei kerrassa tapahtu, pidäy paikalline muodo andua salbavomerkilöissä.

§ 92. Oma rouli on suffiksoilla, kudamat ei kogonah muuteta verbin merkičystä, ga tuvvah sih lizävärie.

1) Suffiksa **-ele**, ku toimindua ei kerrastasuoriteta allus loppussah, a suoritetah sidä jatkuvasti libo ozittain. Ezim. *sanuo > sanella, ostua > ostella*. Konza verbin vardalo on kaksitavuhine da sen lopussa on diftonga, suffiksa voi kučistuo muodoh **-le**, ezim. *ozata (ozua) > ozualla (ozuale)* libo *ozuaella (ozuaele), liziällä libo liziäellä*.

Puaksuh samalla aigua lizätäh toiziegi suffiksoi, ezim.

ambuo (ambu) > ammuksennella (ammuksendele), myyvä > myöksendellä, kandua > kanneskella, lugie > luetella, panna > panetella, pidiä > piättiä > piätellä, kandua > kannattua kannatella, viijä > viettiä > vietellä.

2) Suffiksa **-lda/-ldä** ozuttau ku toiminda tapahtuu ruttoh. Ezim.

sanuo (sano) > sanoldua (sanolda), seizuo (seizo) > seizattua (seizatta) > seizataldua (seizatalda).

3) Suffiksa **-ahta/-ähtä** ozuttau lyhytaigasta tapahtumua, ezim.

kaččuo (kaččo) > kačahtua (kačahta), jyräiä (jyräjä) > jyrähtiä (jyrähtä).

§ 93. Erähiči on vaigei sanuo, mistä sanasta luajinda on lähtenyt. Ezimerkilöi:

halleta (halgie), hallata (halgua), halguo (halgo); katketa (katkie), katkata (katkua), katkuo (katko); leikata (leikkua), leikkuo (leikko); riuhtata (riuhtua), riuhtuo (riuhto); potkata (potkua), potkie (potki); syvätä (sydiä), sydie (sydi).

Voibi sanuo, ku verbilöillä, kudamien vardalon lopussa on **-ua/-yä** da verbilöillä, kudamien vardalon lopussa on **-o** libo **-i** on eruo. Saman voi nähtä nominois juondettuloissa verbilöissä, ezim.

n'okka > n'okata (n'okkua da n'okkie (n'okki).

Harvah **-ize**-loppuzis verbilöis, ainos **-aja/-äjä**-loppuzis verbilöis, ezim.

jyristä (jyrize) da jyräiä (jyrä), kohista (kohize) da kohajua (kohaja).

2.9 Verbilöin taivutus

§ 94. Verbillä on kolme **personua** – 1, 2 da 3 – da kaksi luguu – yksikkö da monikko.

§ 95. Verbillä on nelli **modua**:

1. **Indikativa**, ilmai tunnusmerkie, ilmoittau tovellista tapahtumua, ezim. *annan, annoin.*
2. **Potentialan**, mahtollizuon modan tunnus on **-ne**. Se ozuttau toimindua, kudaman tapahtumizes ei ole varmutta, mainiččematta ehtoloi, ezim. *Konza andanet miulla kniigan? Andanet miulla kniigan; Lienöy hyvä.*
3. **Konditionalan** tunnus on **-zi**, 3 personassa **-s**. Se ilmoittau ehtolizen toimindan. Toiči se ilmoittau mahtotoinda huavehta, toiči peitettyy tahtuo. Ezim. *Andazit miulla kniigan; Olis hyvä, Lähtizim kodih.*
4. **Imperativalla** on eri personoissa eri piättehie. Se ilmoittau käskyn, ezim. *sano; sanokkua; lähtekkiä pihalla.*

§ 96. **Aigamuvvot.** On nelli aigumuoduo, kaksi nykyzen aijan² da kaksi mennyön aijan , da mollembissa yksinkerdaine da yhtistetty muodo.

1. Yksinkerdaine nykyine aiga **prezensa**³ tapahtuu nykyzessä aijassa, loppuu tulijassa aijassa, ezim. *sanou*, libo nykyzessä aijassa jatkuja tapahtumine, ezim. *sanelou*.
2. Yksinkerdaine mennyt aiga **imperfekta**, ezim. *sanoi*, *saneli*.
3. Yhtistetty nykyine aiga, **futura**, ezim. *rubieu sanomah*, *rubieu sanelemah*
4. Yhtistetty mennyt aiga, **mennyt futura**, ezim. *rubei sanomah*, *rubei sanelemah*.

Potentialassa, konditionalassa da imperativassa ei ole aigamuodoloi kirjakielessä. *sanos*, *rubeis/-rubies sanomah*, *sanelis*, *rubies sanelemah*.

Yhtistetty aigua käytetäh vain ozassa karjalan murdehie. Kirjakielessä niidä ei käytetä. Tästä edehpäi kačommo vain yksinkerdasta aigua. Yhtistetty aigua ei tarviče enämbi sellittiä. Net luajitah verbistä *ruveta* (*rubie*) da liittämällä infinitivah **-mah/-mäh**.

§ 97. Myöndäjät da kielläjät virkehet luajitah **kielddoverbillä**, kumbane taibuu personassa da luvussa.

Indikativassa, konditionalassa da potentialassa kielddoverbi taibuu nenga:

sija	yksikkö	monikko
persona	yksikkö	monikko
1	en	emmä
2	et	että
3	ei	ei

Kielddoverbi imperativassa

sija	yksikkö	monikko
persona	yksikkö	monikko
2	älä	älgä
3	älgäh	älgäh

²Bubrihalla ei-mennynt aiga

³Täs käytämmä terminöidä prezensa, imperfekta, futura da mennyt futura, kumbazii Bubrih ei käytä

Prezensassa piäverbin kieldomuodo luajitah myöndömuuvos ottamalla iäreh personapiäteh, ezim. *en sano, ei sanota*. Mennyössä aijassa monikon 3 personassa piäteh on **-ttu/-tty**, toizissa personissa **-nut/-nyt**, ezim. *en sanonut, (hyö) ei sanottu*.

Potentialassa kioldoverbi on sama kuin indikativassa, piäverbistä otetah iäreh personapiäteh, ezim. *en sanone, ei sanottane*.

Konditionalassa kiedoverbi taibuu kui indikativassa, piäverbin muodo on sama kui konditionalan myöndömuodo 3 personas, ezim. *en sanos, ei sanos, ei sanottas*.

Imperativassa kioldoverbi on kioldoverbin imperativassa, piäverbi on sama kuin myöndövirkehen imperativassa, ezim. *älä sano, älgäh sanokkah*.

§ 98. Kirjacielessä yksikön 3 personua voi käyttää refleksivizessä merkičyksessä monien murdehien tabah. Niilöin käyttöy yhtelläh ei rekomendiruija.

- Prezensassa refleksivizyttä ozutetah suffiksoilla **-kse** da **-h**, kumbane liitetäh vokalivardaloh libo heikkoh konsonantavardaloh, ezim. *pestä (peze) > pezekse libo pezeh, ottua (otta) > otakse libo otah*.
- Imperfektassa refleksiivizyttä ozuttau suffiksa **-ih**, kumbane liittyy lujah vardaloh, ezim *pezih, ottih*.
- Potentialassa suffiksa on **-nekse** libo **-neh** (kudamassa **-n** voi assimiloiduo iellizen konsonantanke kui toizisgi potentialan muodolois), ezim. *pesekse libo pesseh, ottanekse libo ottaneh*.
- Konditionalassa piättehet ollah **-zih** libo **-izih**, mis allun **-i**:dä käydetäh kui muijalgi konditionalan taivutuksessa, ezim. *pezizih, ottazih*.
- Kirjacielessä refleksivizie muodoloi imperativassa ei käytetä?

??? Tovengo? Eigo voi käskie pezeydymäh ???

Täs edehpäi emmä puutu refleksivamuodoloih.

§ 99. **Infinitivua** karjalan kielessä on kaksi.

1. **Enzimäine infinitiva** enimitytäh, ei ainos, lopeh diftongah. Ezimerkilöi:

andua (anda), eliä (elä), sanuo (sano) puhuo (puhu), nägyö (nägy), käskie (käske), moittie (moitti), kuulla (kuule), purra (pure), panna (pane), suaha (sua), syyvä (syö), viijä (vie), haravoiija (haravoičče), avata (avua), lukuta (lukkua).

2. **Toine infinitiva** (toimindan allandan infinitiva), loppuu päätteheh **-mah/-mäh**. Tämä ininitiva muuvon puolesta muistoittau gerundie, a sidä käytetäh infinitivan tabah. Sidä käytetäh (libo enne käytettih) ozuttamah liikehtä. Ezim. *tule avuamah ovie*.

§ 100. Infinitivan kel luajittu gerundi⁴

1. Toimindataba: infinitiva + **-n**, ezim. *andua (anda) + -n* > *anduan* libo *andajen*, *sanuo (sano) + -n* > *sanuon* libo *sanojen*, *kuulla (kuule) + -n* > *kuullen*, *suaha (sua) + -n* > *suahen*.
2. Samanaigazus: infinitiva + **-ssa/-ssä**, ezim. *andua (anda) + -ssa* > *anduassa* libo *andaessa*, *sanuo (sano) + -ssa* > *sanuossa* libo *sanoessa*, *kuulla (kuule) + -ssa* > *kuullessa*, *suaha (sua) + -ssa* > *suahessa*.
3. Toimindan jälletys: infinitiva + **-huo/-hyö**, toiči toizin, ezim. *andua (anda) + -huo* > *andahuo*, *sanuo (sano) + -huo* > *sanohuo*, *kuulla (kuule) + -huo* > *kuulduo*, *suaha (sua) + -huo* > *suaduo*.
4. Jatkuja toiminda: infinitiva + **-massa/-mässä**, ezim. *velli oli kalua pyydämässä*.
5. Toimindan loppu: infinitiva + **-masta/-mästä**, ezim. *Velli tuli kalua pyydämästä*.
6. Ruadamattomus: infinitiva + **-tta/-ttä**, ezim. *hän istuu lujematta*, *kniiga jäi lujematta*.

§ 101. Partisipat liittehen kel

1. Ruadaja (aktivan partisipan prezensa): infinitiva + **-ja/-jä**, ezim. *andua (anda) + -ja* > *andaja*, *lugie (luge) + -ja* > *lugija*.
2. Ken ruadoi (aktivan partisipan perfekta): infinitiva + **-nut/-nyt**, ezim. *andua (anda) + -nut* > *andanut*, *lugie (luge) + -nut* > *lugenut*.
3. Ruattava (passivan partisipan prezensa): infinitiva + **-ttava/-ttävä** libo **-tava/-tävä** libo **-dava/-dävä**, ezim. *andua (anda) + -ttava* > *annettava*, *lugie (luge) + -ttava* > *lugiettava*.
4. Ruattu (passivan partisipan perfekta): infinitiva + **-ttu/-tty** libo **-tu/-ty** libo **-du/-dy**, ezim. *andua (anda) + -ttu* > *annettu*, *lugie (luge) + -ttu* > *lugiettu*.

⁴Bubrihan “gerundi” tulou venän kieliopin vaikutuksesta. Nygöi sanozimma nämie infinitivoiksi.

5. Ruadamatoin: infinitiva + **-matoin** libo **-mätöin**, ezim. *andua* (*anda*) + **-matoin** > *andamatoin*, *lugie* (*luge*) + **-matoin** > *lugematoin*.

2.10 Verbilöin taivutustiipat

§ 102. Verbit, kudamien vardalon loppuvokali on **-o/-ö** libo **-u/-y**, taivutah nenga:

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nävyn</i>	<i>nävymmä</i>
2	<i>nävyt</i>	<i>nävyttä</i>
3	<i>nägyy</i>	<i>nävytäh</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nävyin</i>	<i>nävyimmä</i>
2	<i>nävyit</i>	<i>nävyittä</i>
3	<i>nägyi</i>	<i>nävyttih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nägynen</i>	<i>nägynemmä</i>
2	<i>nägynet</i>	<i>nägynettä</i>
3	<i>nägynöy</i>	<i>nävyttäneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nägyzin</i>	<i>nägyzimmä</i>
2	<i>nägyzit</i>	<i>nägyzittä</i>
3	<i>nägys</i>	<i>nävyttäs</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>nävy</i>	<i>nävykkiä</i>
3	<i>nävykkäh</i>	<i>nävykkäh</i>

Infinitiva: *nägyö, nägymäh.*

Gerundi: *nägyön libo nägyjen, nägyössä libo nägyjessä, nägyhyö, nägymässä, nägymästä, nägymättä.*

Partisippa: *nägyjä, nägynyt, nägymätöin.*

Personapiättehissä on otettu normaksi suvikaarjalaine **-mma/-mmä, -tta/-ttä**. Taivutus on siännönmugasta. Heikkuo astetta käytetäh muite paičči yksikön 3 personassa. Toizissa modoissa lujua astetta käytetäh muite paičči monikon 3 personassa.

Samah tabah taivutah refleksivizetgi verbit:

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>avauvun</i>	<i>avauvumma</i>
2	<i>avauvut</i>	<i>avauvutta</i>
3	<i>avauduu</i>	<i>avauvutah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>avauvuin</i>	<i>avauvuimma</i>
2	<i>avauvuit</i>	<i>avauvuitta</i>
3	<i>avaudui</i>	<i>avauvutih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>avaudunen</i>	<i>avaudunemma</i>
2	<i>avaudunet</i>	<i>avaudunetta</i>
3	<i>avaudunou</i>	<i>avauvuttaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>avauduzin</i>	<i>avauduzimma</i>
2	<i>avauduzit</i>	<i>avauduzitta</i>
3	<i>avaudus</i>	<i>avauvuttas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>avauvu</i>	<i>avauvukkua</i>
3	<i>avauvukkah</i>	<i>avauvukkah</i>

Infinitiva: *avauduo, avaudumah.*

Gerundi: *avauduon libo avaudujen, avauduossa libo avaudujessa, avauduhuo, avaudumassa, avaudunasta, avaudamatta.*

Partisippa: *avauduja, avaudunut, avaudumatoin.*

§ 103. Verbit, kudamien vardalon loppuvokali on **-i**.

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>moitin</i>	<i>moitimma</i>
2	<i>moitit</i>	<i>moititta</i>
3	<i>moittiu</i>	<i>moititah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>moitin</i>	<i>moitimma</i>
2	<i>moitit</i>	<i>moititta</i>
3	<i>moitti</i>	<i>moitittih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>moittinen</i>	<i>moittinemma</i>
2	<i>moittinet</i>	<i>moittinetta</i>
3	<i>moittinou</i>	<i>moittaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>moittizin</i>	<i>moitizimma</i>
2	<i>moittizit</i>	<i>moitizitta</i>
3	<i>moittis</i>	<i>moittas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>moiti</i>	<i>moitikkua</i>
3	<i>moitikkah</i>	<i>moitikkah</i>

Infinitiva: *moittie, moittimah.*

Gerundi: *moittien, moittiessa, moittihuo, moittimassa, moittimasta, moittimatta.*

Partisippa: *moittija, moittinut, moittittava, moitittu, moittimatoin.*

§ 104. Verbit, kudamien vardalon loppuvokali on **-a/-ä**

a)

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>annan</i>	<i>annamma</i>
2	<i>annat</i>	<i>annatta</i>
3	<i>andau</i>	<i>annetah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>annoin</i>	<i>annoimma</i>
2	<i>annoit</i>	<i>annoitta</i>
3	<i>andoi</i>	<i>annetih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>andanen</i>	<i>andanemma</i>
2	<i>andanet</i>	<i>andanetta</i>
3	<i>andanou</i>	<i>annettaneh</i>

Konditionuala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>andazin</i>	<i>andazimma</i>
2	<i>andazit</i>	<i>andazitta</i>
3	<i>andas</i>	<i>annettas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>anna</i>	<i>annakkua</i>
3	<i>annakkah</i>	<i>annakkah</i>

Infinitiva: *andua, andamah.*

Gerundi: *anduan libo andajen, anduassa libo andajessa, andahuo, andamassa, andamasta, andamatta.*

Partisippa: *andaja, andanut, annettava, annettu, andamatoin.*

b)

Indikativa, mennyt aika		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muutin</i>	<i>muutimme</i>
2	<i>muutit</i>	<i>muutitte</i>
3	<i>muutti</i>	<i>muutettiin</i>

Potentialia		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muuttanen</i>	<i>muuttanemme</i>
2	<i>muuttanet</i>	<i>muuttanetta</i>
3	<i>muuttanou</i>	<i>muutettaneh</i>

Konditionaali		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muuttazin</i>	<i>muuttaimma</i>
2	<i>muuttazit</i>	<i>muuttazitta</i>
3	<i>muuttas</i>	<i>muutettas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>muuta</i>	<i>muutakkua</i>
3	<i>muutakkah</i>	<i>muutakkah</i>

Infinitiva: *muuttua, muuttamah.*

Gerundi: *muuttuan libo muuttajen, muuttuassa libo muuttajessa, muuttahuo, muuttamassa, muuttamasta, muuttamatta.*

Partisippa: *muuttaja, muuttanut, muutettava, muutettu, muuttamatoin.*

Tiipat a) b) erotah vain mennyön ajan yksikön 3 personassa, *andoi* vs. *muutti*. Tiippah a) kuulutah kaksitavuhizet verbit, kudamien enzymäzessä tavussa on **-a** libo **-ua**, ezim. *andua, kuadua, jagua*. Tiippah b) kuulutah muut **-a/-ä** loppujat verbit, ezim. *virkuu, muutua, eliä, seizattua*.

Pidäy vielä huomaittua, ku kirjakielessä **-a/-ä**-loppuzien verbilöin tai-vutuksessa ei muutu **-d** > **-z**, nenga ezim. *kiändiä* > *kiändi*.

Verbillä *tiediä (tiedä)* on erähtien taivutusmuodoloin säännönmugazen muuvon rinnalla lyhyömbi varianta, ezim. *tiijetty/tietty, tiijetäh/tietäh, tiediä/tietä, tiijin, tiijit, tiedi, tiedäzin, tiedäzit, tiedäs.*

§ 105. Verbit, kudamien vardalon loppuvokali on **-e**

a)

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>luven</i>	<i>luvemma</i>
2	<i>luvet</i>	<i>luvetta</i>
3	<i>lugou</i>	<i>lugietah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>luvin</i>	<i>luvimma</i>
2	<i>luvit</i>	<i>luvtta</i>
3	<i>lugi</i>	<i>lugiettiin</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>lugenen</i>	<i>lugenemma</i>
2	<i>lugenet</i>	<i>lugenetta</i>
3	<i>lugenou</i>	<i>lugiättanah</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>lugizin</i>	<i>lugizimma</i>
2	<i>lugizit</i>	<i>lugizitta</i>
3	<i>lugis</i>	<i>lugiättas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>luve</i>	<i>luvekkua</i>
3	<i>luvekkah</i>	<i>luvekkah</i>

Infinitiva: *lugie, lugemah.*

Gerundi: *lugijen, lugijessa, lugehuo, lugemassa, lugemasta, lugematta.*

Partisippa: *lugija, lugenut, lugiättava, lugiättu, lugematoin.*

b)

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muuttelen</i>	<i>muuttelemma</i>
2	<i>muuttelet</i>	<i>muutteletta</i>
3	<i>muuttelou</i>	<i>muutellah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muuttelin</i>	<i>muuttelimma</i>
2	<i>muuttelit</i>	<i>muuttelitta</i>
3	<i>muutteli</i>	<i>muuteltih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muutellen</i>	<i>muuttelimma</i>
2	<i>muutellet</i>	<i>muutteletta</i>
3	<i>muutellou</i>	<i>muuteldaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>muuttelizin</i>	<i>muuttelizimma</i>
2	<i>muuttelizit</i>	<i>muuttelezitta</i>
3	<i>muuttelis</i>	<i>muuteltas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>muuttele</i>	<i>muutelgua</i>
3	<i>muutelgah</i>	<i>muutelgah</i>

Infinitiva: *muutella, muuttelemah.*

Gerundi: *muutellen, muutellessa, muutelluo, muuttelemassa, muuttelemasta, muuttelematta.*

Partisippa: *muuttelija, muutellut, muuteldava, muuteldu, muuttelematoin.*

Tiipoin a) da b) välillä on kaikissa muodoloissa astevaihteluh perustujua eruo.

??? Bubrinan kieliopissa 20 rivii sellitystä. Ongo azieda ???

Tiippua a) ollah kaksitavuzet verbit, kudamien infinitivan lopussa on **-ie**, kudamien iel on **-g, -m, -tk, -sk, -ht** libo **-d**. Moizie verbilöi ollah ezim.

lugie, imie, kytkie, käskie, lähtie, pädie.

Tiipan b) verbilöi ollah muut verbit, kudamien vardalon lopussa on **-e**, ezim.

tulla, purra, panna, juosta, jyristä, muutella.

Tässä ezitettävät verbit edustetah tiipan b) alatiipoi:

- *tulla: tulen, tullah, tulin, tuldih, tullen, tuldaneh, tulizin, tuldah, tule, tulgua, i m.i.*
- *muutella: ezimerkissä b)*
- *purra: puren, purrah, purin, purdih, purren, purdaneh, purizin, purdah, pure, purgua, i m.i.*
- *panna: panen, pannah, panin, pandih, pannen, pandaneh, panizin, pandah, pane, pangua i m.i.*
- *juosta: juoksen, juostah, juoksin, juostih, juossen, juostaneh, juokszin, juostas, juokse, juoskua i m.i.*
- *jyristä: jyrizen, jyristäh, jyrizin, jyristih, jyrissen, jyristäneh, jyrizizin, jyristäsh, jyrize, jyriskiä i m.i.*

Verbillä *tundie (tunde)* on varianta *tuta* da sillä muuvot *tutah, tunnin, tundizin, tuttu* i m.i.

Abuverbin *olla (ole)* vardalon loppuvokali sežo on **-e**. Se taibuu kuin *tulla*. Murdehissa voi kuuluta muvvon *oizin < olizin* libo *eule < ei ole*. Net ei kuuluta kirjakieleh.

Verbin *nähtä* taivutuksessa on poikkevuksii:

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>näen</i>	<i>näemmä</i>
2	<i>näet</i>	<i>näettä</i>
3	<i>nägöy</i>	<i>mähtäh</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>näin</i>	<i>näimmä</i>
2	<i>näit</i>	<i>näittä</i>
3	<i>nägi</i>	<i>mähtih</i>

potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nännen</i>	<i>nännemmä</i>
2	<i>nännet</i>	<i>nännettä</i>
3	<i>nännöy</i>	<i>mähtäneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>nägizin</i>	<i>nägizimmä</i>
2	<i>nägizit</i>	<i>nägizittä</i>
3	<i>nägis</i>	<i>mähtäs</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>näe</i>	<i>nähkiä</i>
3	<i>nähkäh</i>	<i>nähkäh</i>

Infinitiva: *nähtä, nägemäh.*

Gerundi: *nähten, nähtessä, nähtyö, nägemässä, nägemästä, nägemättä.*

Partisippa: *nägijä, nähnyt, nähtävä, nähty, nägemätöin.*

Kolmetavuhizet verbit, kudamien vardalon lopussa on **-ne**, taivutah eri tavalla. (Sellitetäh myöhemi.)

§ 106. Verbit, kudamien vardalon lopussa on diftonga.

a)

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>syön</i>	<i>syömmä</i>
2	<i>syöt</i>	<i>syöttä</i>
3	<i>syöy</i>	<i>syyväh</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>söin</i>	<i>söimmä</i>
2	<i>söit</i>	<i>söittä</i>
3	<i>söi</i>	<i>syödih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>syönen</i>	<i>syönnemmä</i>
2	<i>syönet</i>	<i>syönettä</i>
3	<i>syönöy</i>	<i>syödäneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>syözin</i>	<i>syözimmä</i>
2	<i>syözit</i>	<i>syözittä</i>
3	<i>syös</i>	<i>syödäs</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>syö</i>	<i>syögiä</i>
3	<i>syögäh</i>	<i>syögäh</i>

Infinitiva: *syyvä, syömäh.*

Gerundi: *syyven, syyvessä, syödyö, syömässä, syömästä, syömättä.*

Partisippa: *syöjä, syönyt, syödävä, syödy, syömätöin.*

b)

Indikativa, nykyine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>salbuan</i>	<i>salbuamma</i>
2	<i>salbuat</i>	<i>salbuatta</i>
3	<i>salbuau</i>	<i>salvatah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>salbain</i>	<i>salbaimma</i>
2	<i>salbait</i>	<i>salbaitta</i>
3	<i>salbai</i>	<i>salvattih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>salvannen</i>	<i>salvannemma</i>
2	<i>salvannet</i>	<i>salvannetta</i>
3	<i>salvannou</i>	<i>salvattaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>salbuazin</i>	<i>salbuazimma</i>
2	<i>salbuazit</i>	<i>salbuazitta</i>
3	<i>salvannou</i>	<i>salvattas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>salbua</i>	<i>salvakkua</i>
3	<i>salvakkah</i>	<i>salvakkah</i>

Infinitiva: *salvata, salbuamah.*

Gerundi: *salvaten, salvatessa, salvattuo, salbuamassa, salbuamasta, salbuamatta.*

Partisippa: *salbuaja, salvannuh, salvattava, salvattu, salbuamatoin.*

Kirjakielissä konditionalassa käytetäh muodoloi *syözin, salbuazin, ei söizin, salbaizin*, kuin erähissä murdehissa.

Tiipoin a) da b) erot ollah suuret. Tiipan b) konditionalassa on geminuatta **-nn**. Tiipan a) yksitavuzessa vardalossa on diftonga libo pitkä vokali. Tiipan b) kaksitavuzessa vardalossa vokali muuttuu diftongaksi.

Tiipan a) alatiippoi edustetah

- *suaha (sua): suan, suahah, sain, suadih, suanen, suadaneh, suazin/saizän, suadas, sua, suagaua, ...*
- *jiähä (jiä): jiän, jiähäh, jiänen, jiadäneh, jiazän/jäizän, jiadäs, jiä, jiağiä ...*
- *juvva (juo): juon, juuvah, join, juodih, juonen, juodaneh, juozin/joizän, juodas, juo, juogua ...*
- *syyvä (syö): kačo a)*
- *viijä (vie): vien, viijäh, vein, viedih, vienen, viedäneh, viezin/veizän, viedäs, vie, vieğiä ...*

Tiipan b) alatiippoi edustetah

- *salvata (salbua): kačo b)*
- *lizätä (liziä): liziän, lizätäh, lizäin, lizättih, lizännen, lizättäneh, liziäzin/lizäizän, lizättäs, liziä, lizäkkiä ...*
- *lainota (lainuo): lainuon, lainotah, lainoin, lainottih, lainonnen, lainottaneh, lainuozän/lainoizän, lainottas, lainuo, lainokkua ...*

- *lukuta (lukkuo): lukkuon, lukutah, lukkuin lukuttih, lukunnen, lukutaneh, lukkuozin/lukkuizin, lukuttas, lukkuo, lukukkua ...*
- *pölytä (pölyö)pölyön, pölytäh, pölyin, pölyttih, pölynnen, pölyttäneh, pölyzin, pölyttäs, pölyö, pölykkiä ...*
- *ruveta (rubie): rubien, ruvetah, rubein, ruvettih, ruvennen, ruvetaneh, rubiezin/rubeizin, ruvettas, rubie, ruvekkua ...*
- *hävitä (hävie): hävien, hävitäh, häviin, hävittih, hävinnen, hävittäneh, häviezin/häviizin, hävittä, hävie, hävikkiä ...*

Kirjakielessä joukkoh b) kuuluu sežo nengomie verbilöi kui *varata (varua): varuan, varatah, varain, varattih, varannen, varattaneh, varuazin/varaizin, varattas, varua, varakkua ...* Nengoinegi taivutus hyväksytäh: *varajan, varatah, varain, varattih, varannen, varattaneh, varajazin, varattas, varaja, varakkua ...*

§ 107. Kolmitavuhizet verbit, kudamien vardalon lopussa on **-ne**.

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>pagenen</i>	<i>pagenemma</i>
2	<i>pagenet</i>	<i>pagenetta</i>
3	<i>pagenou</i>	<i>pajetah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>pagenin</i>	<i>pagenimma</i>
2	<i>pagenit</i>	<i>pagenitta</i>
3	<i>pageni</i>	<i>pajettih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>pajennen</i>	<i>pajennemma</i>
2	<i>pajennet</i>	<i>pajennetta</i>
3	<i>pajennou</i>	<i>pajettaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>pagenizin</i>	<i>pagenizimma</i>
2	<i>pagenizit</i>	<i>pagenizitta</i>
3	<i>pagenis</i>	<i>pajettas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>pagene</i>	<i>pajenekkua</i>
3	<i>pajekkah</i>	<i>pajekkah</i>

Infinitiva: *pajeta, pagenemah*

Gerundi: *pajeten, pajetessa, pajettuo, pagenemassa, pagenemasta, pagenemattah*

Partisippa: *pagenija, pajennuh, pajettava, pajettu, pagenematoin*

Kolmetavuzih verbilöih, kudamat on luajittu **-ne**-suffiksalla **-ie**-loppuzista adjektivoista (ezim. *sogie* > *sogene*), ei sovelleta astevaihtelua, ezim. *sogenen, sogetah; sogenin, sogettih; sogennen, sogettaneh; sogenizin, sogettas; sogene, sogekkah*.

Abuverbi *lietä* taibuu nenga: *lienen, lietäh; lienin, liettih; liennen, liettäh; lienizin, liettäs; liene, liekkäh*. Lyhennettylöi muodoloi *lie, liey* ei käytetä kirjakielessä.

§ 108. Kolmetavuhizet **-ičče/-ačče/-äčče**-loppuzet verbit taivutah nenga:

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>mainičen</i>	<i>mainičemma</i>
2	<i>mainičet</i>	<i>mainičetta</i>
3	<i>mainiččou</i>	<i>mainitah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>mainičin</i>	<i>mainičimma</i>
2	<i>mainičit</i>	<i>mainičitta</i>
3	<i>mainičči</i>	<i>mainittih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>maininnen</i>	<i>maininemma</i>
2	<i>maininnet</i>	<i>maininnetta</i>
3	<i>maininnou</i>	<i>mainittaneh</i>

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>mainiččizín</i>	<i>mainiččizimma</i>
2	<i>mainiččizít</i>	<i>mainiččizitta</i>
3	<i>mainiččis</i>	<i>mainittas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>mainiče</i>	<i>mainikkua</i>
3	<i>mainikkah</i>	<i>mainikkah</i>

Infinitiva: *mainita, mainiččemah*

Gerundi: *mainiten, mainitessa, mainittuo, mainiččemassa, mainiččemas-
ta, mainiččematta*

Partisippa: *mainiččija, maininnut, mainittava, mainittu, mainiččematoin*

Toine tämän kluasan verbi on *suvaija*: *suvačen, suvatah; suvačín, su-
vattih; suvannen, suvattaneh; suvaččizín, suvattas; suvače, suvakkah.*

§ 109. Toizie verbilöi **-ičče**-vardalonke.

Indikativa, nygöine aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>haravoičen</i>	<i>haravoičemma</i>
2	<i>haravoičet</i>	<i>haravoičetta</i>
3	<i>haravoiččou</i>	<i>haravoijah</i>

Indikativa, mennyt aiga		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>haravoičín</i>	<i>haravoičimma</i>
2	<i>haravoičit</i>	<i>haravoičitta</i>
3	<i>haravoičči</i>	<i>haravoidih</i>

Potentiala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>haravoinen</i>	<i>haravoinemma</i>
2	<i>haravoinet</i>	<i>haravoinetta</i>
3	<i>haravoinnou</i>	<i>haravoidaneh</i>

Konditionala		
persona	yksikkö	monikko
1	<i>haravoiččizin</i>	<i>haravoiččizimma</i>
2	<i>haravoiččizit</i>	<i>haravoiččizitta</i>
3	<i>haravoiččis</i>	<i>haravoidas</i>

Imperativa		
persona	yksikkö	monikko
2	<i>haravoiče</i>	<i>haravoikkua</i>
3	<i>haravoigah</i>	<i>haravoigah</i>

Infinitiva: *haravoija, haravoimah*

Gerundi: *haravoijen, haravoijessa, haravoiduo, haravoimassa, haravoi-masta, haravoimatta*

Partisippa: *haravoiččija, haravoinut, haravoidava, haravoidu, haravoi-matoin*

Samah tabah taibuu *voija: voija, voijah; voičin, voidih; voinen, voidaneh; voiččizin, voidas; voiče, voigah*

2.11 Adverbiloin luadimine

§ 110. Adverbilöi luajitah moneh tabah. Adjektivasta luajitah adverbi suf-fiksalla **-sti, ldi, l'di**, ezim. *bohatasti, bohataldi, köyhästi, köyhäldi*. Suf-fiksa **-ldi** liittyy tagavokalisanoih, **-l'di** eduvokalisanoih.

Indeksa

- abessiva, 22
- ablativa, 22
- abusana, 15
- adessiva, 22
- adjektiva, 13
- adjektivan verdailuaste, 19
- adverbi, 14, 57
- aigamuodo, 40
- akkuzativa, 21
- alistine yhtyssana, 16
- alveoluarine, 4
- astevaihtelu, 8
- avauduja diftonga, 3
- demonstrativapronominat, 15
- dentualine, 4
- diftonga, 3
- elativa, 22
- enzimäine infinitiva, 41
- essiva, 21
- frikativa, 4
- futura, 40
- genetiva, 21
- gerundi, 42
- glottuala, 4
- gluhoi, 4
- heikko aste, 8
- helie, 4
- illabialine, 4
- illativa, 22
- imperativa, 39
- imperfekta, 40
- indikativa, 39
- inessiva, 22
- infinitiva, 14, 41
- instruktiva, 22
- interjekta, 15
- juondin, 15
- jälgiliiteh, 15
- jälletyslugu, 14
- kardinuala, 14
- kingei liitos, 16
- kollektivasana, 22
- komitativa, 22
- komparativa, 19
- konditionala, 39
- konjunkta, 15
- kova, 5
- kyzymysliiteh, 15
- kyzymyspronominat, 15
- labialine, 4
- laterualine, 4
- lugu, 39
- lugusanan taivutus, 34
- luja aste, 8
- mennyt aiga, 40
- mennyt futura, 40
- moda, 39
- monikko, 22, 39
- nasuala, 4
- nomina, 13
- nominativa, 21
- numeruala, 14
- nygyine aiga, 40
- ordinuala, 14

- paino, 8
- palatuaaline, 4
- partisippa, 14
- partitiva, 21
- pehmeidysmerki, 5
- pehmie, 5
- persona, 39
- persounapronominat, 15
- peruslugu, 14
- pitkä vokali, 4
- plosiva, 4
- possessivasuffiksa, 22
- postpozitta, 15
- potentiala, 39
- prepozitta, 15
- prolativa, 22
- pronomina, 14
- pronominat, 34
- puolivokali, 4
- refleksivapronominat, 15
- refleksivaverbi, 38
- rinnakkaine yhtyssana, 16
- salbauduja diftonga, 4
- sanaluokka, 13
- sanaluajinda, 15
- sibilanta, 4
- sijamuodo, 21
- substantiva, 13
- suffiksa, 15
- superlativa, 19
- taivutuspiäteh, 16
- taivutusvardalo, 16
- tavuoluadimatoin vokali, 7
- toine infinitiva, 41
- translativa, 21
- tremulanta, 4
- veluarine, 4
- verbi, 13
- verbintaivutus, 39
- verbintaivutustiipat, 43
- vokali, 3
- vokalisobu, 8
- vokalivaihtelu, 11
- vällä liitos, 17
- yhtyssana, 16
- yksikkö, 22, 39